

Szalézi Értesítő

2014/2

Boldog Sándor István emlékévé
IMAFELHÍVÁS
BOLDOG SÁNDOR ISTVÁN
SÍRJÁNAK MEGTALÁLÁSÁÉRT

A SÁNDOR ISTVÁN ELŐADÁS
MARGÓJÁRA

Interjú Havasi József atyával
AKI TERVEZ, A JÖVŐNEK ÉL

Don Bosco tizedik utóda Ángel Fernández Artime

A 27. Egyetemes Káptalan megválasztotta az új szalézi rendfőnököt: Don Bosco tizedik utóda Don Ángel Fernández Artime, aki eddig Argentína tartományfőnöke volt. A választásra március 25-én került sor, az új rendfőnök nevének hivatalos kihirdetését hosszú és meleg taps köszöntötte.

Don Ángel Fernández Artime 53 éves, 1960. augusztus 21-én született Luanco-Gozonban, Asztúriában, Spanyolországban. Első fogadalmát 1978. szeptember 3-án tette le, örök fogadalmát pedig 1984. június 17-én Santiago de Compostelában, és 1987. július 4-én szentelték papá Leónban. Diplomát szerzett pasztorálteológiából, licenciát filozófiából és pedagógiából.

Az új rendfőnök eredetileg a spanyol León tartományban volt ifjúságpasztorációs felelős, az Ourense-i iskola igazgatója, tagja a tartományi tanácsnak és tartományi vikárius, 2000-2006 között tartományfőnök. Tagja volt a 26. Egyetemes Káptalant előkészítő bizottságnak. 2009-ben nevezték ki Dél-Argentína tartományfőnökének, ezt a pozíciót töltötte be eddig, és szerepénél fogva volt lehetősége, hogy személyesen találkozzon az akkori Jorge Mario Bergoglio bíborossal, Buenos Aires érsekével, a mostani Ferenc pápával. December 23-án kinevezték az újonnan kialakított és a Segítő Szűz Máriának szentelt Mediterrán Spanyol Tartomány élére tartományfőnöknek; nyilvánvalóan ezt a feladatot don Fernández Artime már nem tudja ellátni, mivel Don Bosco Szalézi Társaságának élére kell hogy álljon.

Az új rendfőnök nevét a korábbi rendfőnök, don Chávez hirdette ki és kérdezte meg tőle, hogy elfogadja-e a tisztséget. Don Ángel Fernández Artime spanyolul köszönte meg a bizalmat és fogadta el a kinevezést.

A Szalézi Értesítők szerkesztőinek küldött első üzenetében az új rendfőnök arról ír, mennyire hálás a közvetlenség és barátság mindazon kifejezése miatt, amelyeket szolgálata első heteiben kapott.

„Nagyon boldog vagyok, hogy veletek lehetek, és biztos vagyok benne, hogy az Úr segítségével a nagy Szalézi Család közösségével együtt válaszolni tudunk a legszegegyebb fiatalok előtt álló kihívásokra ebben az elvárásokkal és lehetőségekkel teli időszakban” – írja az új rendfőnök.

Don Fernandez elismerését fejezi ki előde, Don Pascual Chávez Villanueva iránt mindazért az odaadásért és nagylelkűségért, amellyel rendfőnöki szolgálatát ellátta. „Tizenkét évig ő testesítette meg a köztünk élő Don Boscót, és adott nekünk egy gazdag, mély bibliai és teológiai alapú, fényes tanítást. Az egész Szalézi Családnak megmarad emlékezetében az ő sürgető felhívása, hogy térjünk vissza Don Boscóhoz, és a lendület, ami papi tevékenységének a jellegzetessége volt. Köszönöm a jóságát és szerető kedvességét, a lelkipásztori szeretét és megingathatatlan optimizmusát, amellyel olyan ékesszólóan testesítette meg számunkra a fiatalok atyjának és mesterének személyét. Nagyon szépen köszönöm, kedves Don Pascual azt a határtalan elkötelezettséget a küldetés iránt, amellyel az Úr bízott meg!” - írja levelében az új rendfőnök.

Húsvéti utakon
A tartományfőnök levele

Kedves Barátaink!

Don BOSCO Atyánk Tisztelői!

Szalézi szerzetesi hagyományaink szerint húsvét nyolcadában ismét összegyűltünk lelkigyakorlatot végezni Péliföldszentkeresztre. Mindig jó lehetőség ez számunkra hitünk legfőbb üzenetének elmélyítésére.

Krisztus feltámadásának örömét igazából közösségben élhetjük meg. A szerzetesi közösség is együtt ünnepel. Az ünnep növeli az összetartozást és a közös felelősségérzetet.

Húsvét nyolcadában megismerhettük a szalézi káptalan legfontosabb üzeneteit, és így közelebb kerültünk a világ más részén élő rendtársainkhoz. Maga a káptalan is közösségi ünnep, amely a feltámadás fényében igyekszik megújítani a szalézi életmódot és küldetést.

Igazi húsvéti esemény az új rendfőnök és egyetemes tanács megválasztása is.

A lelkigyakorlaton elimádkoztuk a „Via Lucis” imádságot. Ez az imádságforma a 2000. évi nagy jubileum óta széles körben elterjedt. Ez a „fény útja”, vagy ahogy magyarul jobban szeretjük nevezni az „öröm útja”. A Feltámadottat és a Tanúkat kísérjük el 15 állomáson keresztül, az üres sír megtapasztalásától a Szentlélek kiáradásáig. Imádkozó elmélkedés Urunk dicsőséges misztériumáról. Arra tanít bennünket, hogyan éljünk a világban a világosság és az öröm gyermekeiként, tanúságot téve a feltámadt Krisztustól kapott új életről. A megdicsőült Megváltó a ma élő Krisztus. Vele járjuk életutunkat. Saját életünk keresztútján is átragyog a feltámadás fényessége. A feltámadás útja nagyon időszerű figyelmeztetés nekünk: újra fel kell fedeznünk, élményünké kell tennünk hitünk igazságát életünk Istenben való beteljesedéséről.

Colle Don Bosco bazilikájának az apszisában elhelyezett monumentális Feltámadott szobra is erre hív. Nem véletlen, hogy a „Via Lucis” kialakításában és el-

terjesztésében világszerte nagy szerepe volt a Szalézi Családnak. A mi lelkiségünk az ünnep és a mindennapok lelkisége. Lelkiségünk az optimizmus, az öröm, a munka és a mértékletesség harmóniája. Csak az tud ünnepelni, csak az tud a mindennapokban megszentelődni, aki a Feltámadottal jár élete útján. Szegődjünk mellé és lángja gyújtja szívünket. Krisztus feltámadása töltse be fénnel életünk zarándokújtját!

P. Ábrahám Béla SDB
tartományfőnök

Boldog Sándor István emlékévé 2014.

A Don Bosco Szaléziak a tavaly október 19-én boldoggá avatott Sándor István vértanú szalézi testvér születésének 100. évfordulója alkalmából 2014-ben emlékévet hirdetnek, amelyet Ábrahám Béla tartományfőnök nyitott meg március 30-án, Mogyoródon, a szalézi animátorok tavaszi találkozóján.

A tartományfőnök elmondta: az emlékévé célja, hogy jobban megismerjék, elmélyítsék és másokkal is megismertessék Sándor István szalézi testvér karizmáját. A Boldog Sándor István emlékévé során elsősorban a fiatalokat kívánják megszólítani a szaléziak. Az animátorok találkozóján kívül július 15-19. között a ministránsoknak szerveznek nyári tábor Péliföldszentkereszten, és idén is megrendezik a nagyszabású Szalézi Part Fesztivált augusztus 12-17. között Balatonkenesén.

Szolnokon szeptemberben szobrot avatnak városuk szülöttjének, a tavaly bemutatott Sándor Istvánról szóló színdarabot pedig a tervek szerint Óbudán és Szombathelyen is bemutatják majd. Október során Szolnok ad helyet az animátorok őszi országos találkozójának is.

Az emlékévé során teljesen megújul a péliföldszentkereszti kegytemplom. Itt mutatják be először április 18-án (nagypénteken) a Boldog Sándor István Bőrönd Kiállítást, amely kis méretével és praktikus megoldásával akár egy osztályteremben vagy kisebb helyiségben is könnyedén felállítható. A kiállítás célja, hogy minél több helyen bemutassák a boldog szalézi testvér életét, ezért látható lesz majd a szalézi intézményekben, és örömmel elviszik bárhová, ahol érdeklődnek iránta. A kiállítás, Dér András Sándor Istvánról szóló filmjével és a róla készült színdarabbal együtt kiváló kultúr-program keretében ismerteti az 1953-ban kivégzett vértanú szerzetesi életét.

A Szalézi Értesítő következő száma júliusban jelenik meg.

Imafelhívás Boldog Sándor István sírjának megtalálásaért

Kedves magyarországi Szalézi Család!

Nagy örömünkre vértanúnkat, Sándor István szalézi testvért a boldogok között, mint pártfogónkat tisztelhetjük. A Katolikus Egyházban ősi szokás, hogy a szentek és boldogok sírja, csontjai, tárgyai, mint ereklyék, külön tiszteletben részesülnek. Boldog Sándor Istvántól néhány levélén kívül semmilyen tárgyi emlék

nem maradt ránk. Sírja jelöletlen tömegsír. A diktatúra így földelte el áldozatait. Méltatlanul. Szeretnénk sírját megtalálni, és csontjait oltárra emelni. Kérem a kedves testvéreket, hogy imádkozzanak egyénileg és közösségeinkben is azért, hogy munkánk eredményes legyen. Imádkozunk, hogy Boldog Sándor István tisztelete a sírja feltárásával és ereklyéje tiszteletével tovább terjedjen. Kérjük édesanyánk, Mária, a Keresztények Segítségé közbenjárását a naponta e célra elimádkozott „Üdvözlégy” szavaival. Imádkozunk a Boldogságos Szűz Mária közbenjárását kérve olyan bizalommal, ahogyan azt atyánk, Bosco Szent János is tette.

SZALÉZI MINISTRÁNS TÁBOR

Péliföldszentkereszten

2014. július 16—20.

A téma: „Egyedül Ő segíthet!”

Boldog Sándor István vértanú, szalézi testvér élete, hivatása, lelkisége

Jelentkezés: blatya@freemail.hu

Groszmann Dezső

Boldog Sándor István

Szent életű ifjú,
Boldog Sándor István.
Te, ki az ifjakért
életed áldozád.

Kérjük Istenünknél,
pártfogoljad népünk.
Tévelygő ifjaink
te vezessed mindig.

Legyél példaképünk
tisztaságban, hitben.
Szűz Anyánkat kérjed,
ővja, védje őket.

Magyar Szaléziak
legelsőként téged
tisztelhetnek, ím már
Boldogok körében.

Boldog Sándor István,
szószólónk az égben.
Hála Teremtőnknek,
nékünk adott téged.

S, hogy ünnepelhessünk
magas mennyben együtt,
Boldog Sándor István,
könyörögj érettünk!

Úri, 2013. október 19.

Kovács Gergely okl. posztulátor

Szentek és szent ereklyék

Az ereklyék a szentek és boldogok testéből ránk maradt csontrészek, az apró darabkáktól a teljes épségben megőrzött testükig. Templomban csak hiteles ereklyét lehet tiszteletre kihelyezni. A relikviákat a megyéspüspök, az új szentek és boldogok esetében – az eljárás lezárulásáig – az úgy posztulátora hitelesíti. Az egyházi hagyomány különbséget tesz jeles és kevésbé jeles ereklyék között. Jeles ereklyék az Úr Jézussal kapcsolatos ereklyék és a szentek vagy boldogok kiváló ereklyéi: a testük vagy nagyobb testrészüik. Jeles ereklyéket csak templomban szabad őrizni.

Régi szokás az egyházban, hogy a felszentelt oltárokba szentek ereklyéit helyezik. Az oltárok tetején vagy oldalán kis fülkét alakítanak ki az ereklyék befogadására. Az ereklyeüreg elnevezése: *sepulchrum* (sírhely). Az ereklyék nyilvános tiszteletéhez ereklyetartóra van szükség. Az ereklyetartók értékes anyaga mellett ma a nemes arányokra, az egyediségre és a gazdag jelképiségre helyeződik a hangsúly. A közelmúltban érdekes formájú ereklyetartóval találkozhattunk Magyarországon: Don Bosco testalakú viasz ereklyetartójával. Ez a mediterrán országokban régi hagyomány. Ehhez hasonló, a teljes testet megjelenítő vagy magába foglaló ereklyéket láthatunk Rómában, a boldoggá vagy szentté avatott pápák oltáraiban.

Ma már viszonylag ritkán kerül sor nagyobb testrészek ereklyetartóba foglalására, inkább csontszilánkok teszik jelenvalóvá annak a személynek a testét, akiről az egyház ünnepélyesen kijelenti, hogy üdvözült. Isten kegyelme által ez az apró testrészt egy halálon átívelő közösség kapcsolattartásának szeretetesközévé válik. Ez az ereklyetisztelet spirituális lényege, e nélkül az ereklyék csak muzeális tárgyak, történelmi érdekességek lennének.

A téma iránt érdeklődőknek ajánljuk a szerző legújabb könyvét: **Vég nélkül — Szentavatás régen és ma** (Szent István Társulat, Budapest, 2014.)

A Sándor István előadás margójára

Kurdi Kata

A Sándor István színdarab „életre keltése” 2013 novemberében kezdődött, amikor iskolánk igazgatója, Lux Ambrus és Pungurné Császár Judit tanárnő arra kért bennünket, hogy állítsuk színpadra ezt a művet. Örömmel fogadtuk a feladatot, de kezdetben félve alakítottuk a kézbe kapott forgatókönyvet, amit Horváth Dániel tanár úr írt. Az ezzel kapcsolatos zavaró gondolataink azonban hamar elszálltak, ugyanis minél inkább belemerültünk a részletek kidolgozásába, annál közelebb éreztük magunkat a darabhoz! Remek csapat lettünk! A vidám, élettel teli és mindig zajos próbákon átvészeltünk ugyan néhány nehézséget és konfliktust, míg 2013. december 8-án elérkezett az első előadásunk napja az Óbudai Kulturális Központban. Az ott megélt felejthetetlen élmény „újra átélésére” nem kellett sokáig várnunk, hiszen 2014 januárjában ismét felkérték bennünket, hogy lépjunk színpadra az iskolai-, majd a tartományi Don Bosco ünnepen is. Január 31-én és február 1-én „hazai terepen”, Nyergesújfalun, a Szalézi-Irinyi Középiskolában hajolhattunk meg a nagy létszámú nézőközönség előtt. Rövid pihenés után érkezett április 3., amikor a testvériskolai program keretében lehetőségünk nyílt a kazincbarcikai fiataloknak is átadni a csodát, amit megtapasztaltunk „színhátszás” közben. A kazincbarcikai fellépés előtt buzgón hívtam össze a többieket, hogy mihamarabb elevenítsük fel mozdulatainkat, szövegrészleteinket, ám az eddigi izgatottság ezen a próbán már nem volt jelen. Eleinte furcsálltam a nyugodtságot, és azt, hogy mindenki felületesen, kapkodva végzi a feladatát, ám beláttam, hogy semmi okom nem volt az

aggodalomra. Mindannyian részévé váltunk a darabnak, és nem csak a közönség tapsát, hanem az általunk előadott, átélt, megtapasztalt jeleneteket sem tudjuk egyhamar kitörölni az emlékezetünkéből, és elfelejteni az érzéseket, amelyeket belőlünk váltott ki az előadás.

Bevallom, vannak köztünk, akik eddig csak hírből hallottak Sándor Istvánról, de elmondásuk szerint egy ilyen élmény túl meghatározó ahhoz, hogy ezek után elfordítsák fejüket, ha meghallják „a mi hősünk” nevét.

Pálkás Máté

Emlékszem, ősszel egyik nap Kata odajött hozzám, hogy lenne egy színdarab, amihez szeretné a segítségemet kérni. A darab táncait koreografáltam a többi táncos segítségével. Ha valamit elvállalok, azt szeretném a lehető legjobban véghezvinni, így már kezdetben is nagyon lelkes voltam. Az első próba/megbeszélés számomra nagyon kellemetlen volt, a szereplők zömét csak látásból ismertem. Még nagyon feszült volt a hangulat, de szerencsére a próbák során megismertük egymást, sokat nevtünk, szórakoztunk, jó volt együtt dolgozni. A táncoknál elengedhetem a fantáziámat, bár kezdetben nagyon merésznek gondoltam az ötleteimet. A padokon „ugrás” után kíváncsian vártam a tanárnő reakcióit, de szerencsére ő is nagyon átélte, s meglátta benne azt, amit ki akarok fejezni. Nagyon jól esett, hogy a táncosok folyamatosan támogattak, s bármit mondtam, partnerek voltak! Mozdulatokkal próbáltuk a szerepünk hangulatát, a szerepek jellemét tükrözni, s a végén már nem csak táncoltunk, színészkedtünk is. A próbák során lassan

összemosódtak a feladatkörök, így a komplex darab egy közös „remekművé” vált.

A kazincbarcikai fellépésre négyórás út során jutottunk el, mialatt kicsit átélhetjük, hogy milyen is „vándorszínésznek” lenni. Nagyon élveztük az utat, ami még szorosabb köteléket alakított ki közöttünk. Bevallom őszintén, eleinte nem számítottam rá, hogy ennyire élvezhető műsort hozunk létre. Azt gondoltam, hogy a vallási tartalom korlátok közé szorít majd, s egy unalmas darabot fogunk előadni. Ez végül nem így történt, s nagyon kellemesen csalódtam. A tetőpont számomra a tartományi ünnep és a Don Bosco Gála volt, ahol nem csak rengeteg diák és tanár gratulált a műsorunkhoz, hanem a közönség között volt olyan, aki ezeket az eseményeket maga is átélte, és könnyes szemmel köszönte meg, hogy felidéztek számára. Sokszor kirázott a hideg a műsor közben. Teljesen át tudtuk élni a darabot, és úgy tűnik, a közönségnek is át tudtuk adni. Ez az előadás nagyon eltért az eddig látott iskolai színdaraboktól. A vallásos jellegű témát modern zenékkal, táncokkal ötvöztük, így arra számítottam, hogy csak a diákoknak fog tetszeni, de a tartományi ünnep után kellemesen csalódtam, hiszen több szalézi is gratulált, akiket én konzervatívabbnak gondoltam. Ekkor láttam igazán, hogy mennyire támogatják a fiatalokat. Én személy szerint a darabtól nagyon sok mindent kaptam: megismerhettem általa Sándor István életét, mentalitását, munkásságát; megismerhettem sok új embert; megmutathattam, hogy a modern táncval is ki lehet fejezni komoly gondolatokat; a nézőknek felidézhetjük Sándor István vértanúságát, gondolkodásra készíthetjük az embereket!

Interjú

Lengyel Ákos beszélgetésének rövidített változata a 85 éves Havasi József atyával

Aki tervez, a jövőnek él

Meghatározó egyénisége a Magyar Szalézi Tartománynak, bár többet élt Ausztriában, mint itthon. Havasi József atya 2008-ban, tizennyolc év tartományfőnökség után átadta a tartomány irányítását, de személye a szalézi optimizmus örök példája marad.

Egész életemben sokat dolgoztam és sokat terveztem. És aki tervez, az a jövőnek él, és nincs ideje a jelennel foglalkozni. Bár elég nehéz volt az életem a kezdetétől fogva, mert éppen akkor volt a háború, utána a forradalom, a kommunizmus, a menekülés... Elég forgalmas és zajos volt, de visszatekintve mégis azt mondom, hogy rövid volt.

Mikor ismerte meg a szaléziakat?

Körülbelül tizennégy éves koromban kerültem először kapcsolatba velük, de nem is tudtam, hogy szaléziak. Cserkész voltam, és a Clarisseumban, az akkori tartományfőnökségen volt egy akadályverseny, és ott egy kövér, vicces pap bácsi játszott velünk. Ez nekem nagyon nagy dolog volt, mert azelőtt a papok nemigen játszottak a gyerekekkel, ezt a szaléziaknál tapasztaltam meg először.

Hogy alakult ki a szalézi hivatása?

Abban az időben a legtöbb 14-15 éves gyerek tudta, hogy mi akar lenni: én mindig pap akartam lenni. Kerestem helyet, hogy hol lehetne tanulni, mert nem vol-

tunk gazdagok. A szaléziaknál mindjárt otthon éreztem magam és lelkesen szalézi akartam lenni, mert láttam az atyákat, hogy milyen vidám, normális emberek. Mondom: – Ez nekem jó lesz. Amikor jelentkeztem hozzájuk, a Clarisseumba, az egész utat végigbőgtem, de ott mindjárt jól éreztem magam. Nagyon meleg volt, és egy atya elvitt fagylaltozni. – Hát – mondom magamban – jól kezdődik itt, fagylaltozással! Tetszett, hogy olyan természetesek voltak. Mindjárt beszélgettek velünk, tanítottak. Ádám atya, akinek nagyon sokat köszönhetek, fölkarolt és segített, támogatott, éreztem az ő atyai jóságát.

Milyen volt a szerzetesnövendéki élete?

Először Nyergesújfalun tanultam, ott még jobban megismertem a szaléziakat. Az előljárók nagy szeretettel segítettek mindenben, csak a legjobbakat tudom mondani. Nem is lettem volna szalézi, ha nem ilyen atyák fogadtak volna. 1944-ben, tizenhat évesen jelentkeztem Mezőnyárádra a noviciátusba. Nagyon szép emlékeim vannak, nagyon szerettem ott lenni.

De aztán 1950. június 13-án a mise előtt az előtérbe jött az igazgató, láttuk, hogy elég ideges, és mondta, hogy ez az utolsó mise itt, a közösséggel, utána egy órán belül mindenki titokban, egyenként hagyja el a házat, mert az ávosok körülvették, és deportálni akarnak minket. Ekkor hazamentünk, de én nyolc nap múlva visszatértem a rendházba, így aztán két hónapig „élvezhettem” a házi fogságot a rendtársakkal. Mentettük, ami menthető, mert gondoltuk, hogy még vissza fognak jönni. Az egész házat kiürítettük, mindent átadtunk a falusiaknak. És egy éjszaka meg is jelentek az ávosok, lepecsételték a házat, a szobákat, nekünk pedig azt mondták, hogy nem szabad elhagyni az udvart, így voltunk ott két hónapig.

Hogyan lett vége a házi őrizetnek?

Szeptember elején a püspöki kar megegyezett az állami hatóságokkal, és föl szólítottak minket, hogy mindenki hagyja el a házat. Hála Istennek, Ádám atya elintézte, hogy fölvegyenek bennünket egyházmegyei szemináriumba, így aztán

szeptember 2-án értesített, hogy menjek Vácra, a váci szemináriumba. Pétery püspök úr nagy szeretettel fogadott minket, szerzeteseket. Körülbelül harmincan lehettünk, köztük tizennyolc szalézi. A Püspökvárban helyezték el minket, ott laktunk két évig.

Sándor Istvánt ekkor már keresték?

Amikor Sándor István 48-ban nehézségbe került, körülbelül két-három hónapot töltött Mezőnyáradon. Ő a nyomdában dolgozott, és próbálta a nyomtatókat eltüntetni, ezért fölfigyeltek rá és Ádám atya figyelmeztette, hogy tűnjön el Rákospalotáról, így aztán odajött hozzánk Mezőnyáradra. Utána, amikor 1951. december 8-án titokban letettem az örökfogadalmat, zárt kápolnában, csak Ádám atya és Vámos atya előtt, Sándor István is ott volt.

1952-ig maradhattunk a szemináriumban, ekkor el kellett hagynunk, mert a püspököt kötelezték, hogy minden szerzetest küldjön el. Hazajöttem édesanyámhoz, de tartottam a kapcsolatot a szaléziakkal, így Ádám atyával is, onnan ismertem Sándor István működését, de vele már nem találkoztam. Az utolsó napot is együtt töltöttük Ádám atyával, ekkor már a Babér utcai plébánián lakott. Vittem neki egy levelet a püspök úrtól, aztán segitettem behordani a téli tüzelőt. Amikor kiléptem a plébániáról, láttam, hogy ott ólálkodnak emberek – azt hittem, munkások. Én megúsztam, Ádám atya körülbelül egy óra múlva hagyta el a házat, őt letartóztatták.

Tudtak-e a többiekkel valahol találkozni, tudták-e tartani a kapcsolatot?

Hogyne. Minden hónapban találkoztunk rekollekcióra, az úgynevezett Jóhalál gyakorlatra különböző helyeken, családi házakban. Föl volt terítve az asztal, ha jönnének az ávosok, akkor azt mondtuk volna, hogy névnapot vagy születésnapot ünnepelünk. Utána egyenként tűntünk el, nem mertünk együtt menni. Amikor gyárban dolgoztam, Edelényi atya volt a tartományfőnök, minden hónapban mentem hozzá többször is, mert titokban tanulmányoztam a teológiát és nála vizsgáztam.

Hogy is volt az a gyár, meg a metró?

Miután 52-ben el kellett hagyni a szalézi házat, dolgozni kellett menni. Sok helyen hirdették, hogy fölvesznek munkásokat, el is mentem több helyre. Kérdezték: – Hol volt eddig? – mert üres volt a munkakönyvem. Mondtam, hogy szeminarista voltam. Ők meg, hogy jöjjen holnap... Nem volt más lehetőségem, elmentem a metróhoz dolgozni. Akkor indult a metró építése, ott dolgoztam kb. három hóna-

pig. Borzalmas munka volt! Mindenféle ember volt ott, minisztertől a rablógyilkosig, mintha a pokol előcsarnoka lett volna. Mi, szerzetesek, klerikusok összetartottunk, így elárulták nekem, hogy van egy műanyagot gyártó üzem, ahol több szerzetes is dolgozott. Föl is vettek, itt dolgoztam három műszakban négy évig.

Hogyan tudott megmaradni ilyen körülmények között is szalézi szerzetesnek?

Nagyon nehéz volt. Nem tagadom, hogy sokszor elkeseredtem, de sokat számított, hogy minden hónapban találkoztunk, és a tartományfőnökhöz, Edelényi atyához is jártam. Amikor 1956. szeptember 13-án tudomást szereztem arról, hogy Ádám atya amnesziát kapott, azonnal mentem őt meglátogatni a szervita templomban. Ez az ember, aki előtte 120 kilós volt, ott állt előttem, csont soványan, a ruha lógott rajta, átölelt engem, és azt mondta: – Jözsikám, újra kezdjük! Meghurcolták, halálra ítélték és ilyen erő volt benne, ez nekem is új erőt adott!

Mit tudott kezdeni ezzel az új erővel, hiszen el kellett mennie?

Életem legeslegeshezebb döntése volt elmenni és itt hagyni az édesanyámat. Most el sem tudjuk képzelni, de abban az időben mi úgy mentünk el, hogy ide soha az életben többet nem fogunk visszatérni. Viszont a hivatástudat, hogy tovább folytassam a pályámat, rávette arra, hogy ezt az áldozatot meg kell hozni. A tartományfőnök elmondta, hogy Mosonszent-

jánosnál kell átmenni a határon. Soha életemben még csak nem is hallottam róla, hol van Mosonszentjános. A bécsi vonattal kellett menni, kimentünk a Keleti pályaudvarra egy másik szalézi társammal, aki sváb gyerek volt, így legalább tudott valaki németül is. A vonat még nem is állt be, de nekem már volt gyakorlatom a front alatt, az ablakon beugrottam és mindjárt lefoglaltam a helyeket. Utána kezdődött a tolongás, jöttek kucsmás emberek, én meg mondtam, hogy: – Ne tolongjanak itt, ez már le van foglalva. Különben hová mennek? Azt mondják: – Mosonszentjánosra. Mondtam, hogy akkor jó, maradjanak csak...

Megkérdezték tőlünk: – Maguk disszidálni akarnak? – Dehogyan disszidálunk, miért mennénk el? – mondtuk. Aztán Győrben elkezdtek csomagolni. – Leszállunk – mondták –, mert Győr után ellenőriznek az oroszok. Mondtuk, hogy mi is leszállunk. Mondják: – Úgyis tudtuk, hogy disszidálni akarnak! Hát így segitetek, elvittek a falujukba, Mosonszentjánosra, egész nap ott voltunk a lakásukon. Körülbelül hat óra felé indultunk el, sötét volt már, havas eső esett. Amikor kiértünk a falu szélére, ott volt egy malom, talán még most is ott van. Iszonyatosan ugattak a kutyák. Az oroszok elkezdtek löni Sztálin-gyertyákkal, és nekünk a határig körülbelül nyolcszor, tízszer le kellett hasalnunk a sárba, piszokba, hogy megmeneküljünk. Egy aszfalt utat találtunk, ahonnan az osztrák csendőrség bevitt minket Andauba, a gyűjtőtáborba. Mondtuk, hogy mi szaléziak vagyunk, nem maradunk. Nem lelkesedtek, de engedtek. Találtunk egy buszt, fölültünk rá. És hát megint annyi kegyelemben részesített a Jóisten, hogy kiszálltunk a faluban, és elkezdtek harangozni – roráté volt. Mi is elmentünk a roratóra. Hát ott egy ciszterci templom volt, Mönchhof – Barátfalva. Bementünk, és mise után jeleztük a cisztereknek, hogy mi szaléziak vagyunk, és hová akarunk menni. Persze, nem hittek nekünk, annyi sok hazug ember volt, de megadtuk a bécsi háznak a telefonszámát, azt felhívták. Bécsben tudtak rólunk, vártak minket. Akkor nagy ebédet adtak, pénzt is adtak nekünk, és elindultunk Bécs felé.

Hogy fogadták önöket Bécsben?

Nagyon kedvesen fogadtak. Aztán december 5-én lementünk negyven magyar gyerekkel Olaszországba, Gallipoliba. Menekült gyerekek voltak, akik sokszor csak úgy, iskolatáskával átlógtak a határon, hogy ne kelljen iskolába menni. Aztán kettesével szétosztották őket Olaszországban és mi januárban elmehettünk Monteortonéba, ahol folytatni tudtuk a

teológiai tanulmányainkat.

Mennyit kellett még tanulni?

Én két évet elvégeztem a váci szemináriumban, a további tanulmányok nagy részét Edelényi atyánál Pesten, így még két évig kellett tanulnom. Először meg kellett tanulni olaszul, közben tanulni is kellett, de elvégeztük és 1960. február 11-én pappá szenteltek Torinóban. Ötvenhárman voltunk, húsz nemzetiségből, közöttük öt magyar. A mise reggel 7 órakor kezdődött és eltartott vagy 11 óráig. Az olaszok megtanulták a himnuszt és a szentelés után elénekelték, ünnepeltek bennünket, a televízió is kijött a magyar menekültek szentelésére.

Utána hová került? Mi volt az első helye?

Monteortone mellett van egy város, Este, ahol egy szalézi atya megbetegedett. Én oda kerültem, mint újmisé a liceistákhoz (a gimnázium utolsó évei), asszisztálni. De akkor már jelentkeztem misszióba a Fülöp-szigetekre. Minden el volt intézve, de megtudta ezt Antal atya és nem engedte, mert olyan remények voltak, hogy 1960-ban vissza tudunk jönni. Így aztán szeptemberben Bécsbe kerültem.

Mi volt a feladata Bécsben?

Először azt mondták, hogy egy évig tanulhatom a nyelvet, de mindjárt 52 gyereket kaptam! Éjjel-nappal kellett tanulnom, gyomorvérzést is kaptam ebben az

idegességben meg tanulásban. Én tanultam a németet, de a gyerekek csak dialektusban beszéltek, fogalmam sem volt, mit mondanak, hiába kerestem a szótárban, nem találtam. De a rendtársaim sokat segítettek. Két-három évig fiatal gyerekekkel foglalkoztam 14 éves korig, utána 14-től 20-ig. Hamarosan átvettem az egész ház gazdasági vezetését és húsz évig voltam Bécsben az akkori tartományfőnökség ekonómusa. Ez volt Bécsben a legnagyobb szalézi ház, a Salesianum. Ott töltöttem 30 évet és 2 hónapot. A fiatalságom harminc éve ott telt, nekem nagyon kedvesek az osztrákok, nagyon jól éreztem magam, elfogadtak, soha nem éreztem, hogy külföldi vagyok. A mostani tartományfőnökök mind az én növendékeim voltak.

Mit tudott ekkor Magyarországról, a magyar rendtársakról?

Tíz évig nem engedtek haza, pedig itt voltam közel. Aztán 60-ban kezdték engedni Magyarországra az embereket. Édesanyám kijöhetett nyolc év múlva, de én nem jöhöttem haza. Az első utam tíz év után pünkösdkor volt, három napra. Végigjártam a rendtársakat, mindenkinek a kívánságát próbáltam teljesíteni. Annakidején sokan kértek autót, akkor szereztünk nekik. Az egyiknek orvosság kellett, a másikat szentkép... Sokan jöttek a rendtársak közül, amikor már lehetett, és mindig ott laktak nálunk. Aztán utána tudtam meg, hogy voltak olyanok is, akik hazatérve mindenről beszámoltak...

Aztán elérkezett a rendszerváltás...

Hát igen... Az volt a baj, hogy sokat jártam Magyarországra, a rendtársak is ismertek, meg az előljárók is. Aztán meghalt a Pásztor atya, aki a tartományfőnök volt. Így egyszer, úgy novemberben, ülök az irodában, és jön egy telefonhívás Rómából. Kérdezi a területi előljáró:

– Te ülsz vagy állsz? Mondom: ülök.

– Hát akkor maradj ülve. Azonnal gyere Rómába!

Azt hittem, hogy valami rossz fát tettem a tűzre. Nem tudtam, mit akarnak, de már a repülőtéren éreztem, hogy valami van, mert nagy fogadtatás volt. Aztán amikor megérkeztem a rendfőnökségre, ott is nagy ovációval fogadtak. Vacsora után azt mondja a rendfőnök, a Vigano: – Vacsora után gyere be hozzám. Bemegyek az irodájába.

– Ül le. Mész haza Magyarországra tartományfőnöknek.

Mondom neki: – Ide figyeljen, rendfőnök úr, én gazdasági ember vagyok, nekem fogalmam sincs..., és már nem vagyok otthon harminc éve...

– Nem! Letérdelsz, áldást adok, és mész!

Így jöttem haza. Karácsony körül összehívtam a rendtársakat, és mondtam nekik: – Segítetek rajtam! A rendtársak mind nagyon lelkesen fogadtak és azt mondták: – Közösen csinálunk valamit.

És aztán 1991. január 31-én a beiktatásra végre véglegesen hazajöttem és itt maradtam. Miután vége volt a beiktatásnak, a nagy ünnepségnak, hazamentem a lakásomra, és ott voltam hat hónapig egyedül, telefon nélkül, minden nélkül. Sokszor azt gondoltam: – Mi a csudának jöttem én ide?... De aztán egymás után elkezdődtek alakulni a dolgok. Jött az egyik ház, a másik ház, harcolni kellett, követelni kellett... Nagyon nehéz volt, de sokat csináltunk.

Mire a legbüszkébb?

Nem szabad büszkének lenni, de leginkább a kazincbarcikai műnek örülök. 93-ban jött hozzám az alpolgármester, hogy Kazincbarcikán van egy cigány iskola, azt vegyük át. Borzalmas állapotok voltak ott! De én azt mondtam: igen, ezt átvesszük, bár a rendtársaim nem lelkesedtek érte. Örülök neki, ha valaki ott jár és tudja, honnan indult, és hol tart most. A rendtársak segítségével rengeteget csináltunk, rengeteget építkeztünk, és megvan a struktúránk, iskoláink vannak, plébániáink, oratóriumaink. Jártam egész Európát, koldultam, és gyönyörű intézeteink lettek. De a rendfőnökök is messze-menően támogattak mindenben. Amikor befejeztem a 18 év tartományfőnökséget, átadtam mindent egyetlen egy fillér adósság nélkül. Azt mondják, ha többen álmodnak valamiről, azt meg lehet valósítani. Hát így voltunk mi is: álmodtunk valamiről, küzdöttünk, és sikerült. Többen kérdezték tőlem, honnan vettem a pénzt: én nem csináltam semmit, nem csaltam, kaptam.

Van-e valami hobbjja? Mit csinál a szabad idejében?

A kertészet az én hobbjom, ez volt a beégtségem oka is. Nagyon szeretek kertészkedni. Mindenhol, ahol voltam, volt kertem, Bécsben is, Estében is. Meg aztán az állatokkal is szeretek foglalkozni. Nem hiszik el a rendtársak, de amikor elfáradtam, akkor kimentem a kertbe dolgozni, és minden rendbejött. Most itthon vagyok már 20-21 éve Magyarországon, és csak egyszer voltam tíz napig szabadságon. Jogom lett volna, de nem mentem. Nekem az a legjobb, ha kimegyek a kertbe, ott csinálom valamit, az az igazi szabadság.

A teljes beszélgetés a SZALÉZIAK.HU YouTube csatornáján az alábbi linken található: <http://youtu.be/YK9MstmVsVo>

Jézus, a barátunk

Egy gyermekkori emlékem

Mindig is barátok között éltem. Emlékszem gyermekkori éveimre: „*A korombeliék nagyon szerettek és tiszteltek engem... A magam részéről mindent megtettem, hogy mindenkivel jót tegyek, de rosszat senkivel se. A társaim nagyon szerettek. Kis termetem ellenére erőmmel és bátorságommal kiharcoltam a nálam jóval idősebbek tiszteletét is.*” Megfogadtam anyám tanácsát, aki azt mondta: „*A barátságban a tapasztalatunk vezessen, ne a szívünk!*” Ezt az életre szóló tanácsot a fiaimnak is átadtam: „*Olyan barátokat válasszatok magatoknak, akik éretnyesek, és akiket jól ismertek, s közülük is a legjobbat! A legjobbakban is a jót kövessétek, a rosszat pedig kerüljétek, hisz ezek mindannyiunkban megtalálhatóak.*”

A Chieriben töltött tíz év alatt – ahol először tanuló, később seminarista lettem – számos csodálatos barátságot kötöttem. Sok kortársammal együtt én is kivettem a részem az igaz szeretet cselekedeteiben, lelkesen tanultam, s töretlen vidámsággal kerestem a lélekemelő eszményeket, amelyek gazdaggá tették életünket.

A barátság, mint többlet a nevelésben

A barátságot mindig is többre tartottam, mint egy kamaszkori kalandot. Amikor pappá szenteltek, sok olyan fiattal ismerkedtem meg, akik kiszakadtak a családjukból, a kulturális kötelékekből, és egy olyan nyüzsgő városba kerültek, mint Torino. Az első tapasztalataim egy valamiben megerősítettek: vagy megnyerem ezeket a fiatalokat jósággal, vagy örökre elveszítem őket. Ez egy egészen új út volt, amit nekem kellett kitapasztalnom.

Hirtelen eszembe jutott egy történet. Már nem is emlékszem a fiú nevére, aki 1841. december 8-án, szerda reggel, az Assisi Szent Ferenc templom sekrestyéjébe húzódott be melegedni. Addig még sosem láttam. Mikor észrevettem, hogy a sekrestyés rá akar húzni egyet a seprűvel, hirtelen közbeszóltam, s ezt a mondatot azóta is ismétlgetem: „*Ő a barátom!*”

Ezt a varázsszót egész a halálomig mondogattam. Ez lehetett volna a névjegykártyámon; ma úgy is mondhatnánk, hogy ez a tweet-em.

Egyfolytában ismétlgettem: „*Igyekezz, hogy mindenki, akivel beszélsz, a barátoddá váljon!*” Egy életre szóló tervet adtam a fiaimnak: „*Jegyvezétek meg, minden nap szép lesz, amikor jótetteitekkel meggyőzitek ellenfeleteket vagy elértek, hogy a barátotokká váljon.*”

Jézus, a barátunk

Mielőtt pap lehetett volna belőlem, számos lemondással, áldozattal és megaláztatással szembesültem, mert a szívemben élt a vágy, hogy a fiataloknak szenteljem magam. De jól figyelj: nem egy filantróp akartam lenni (ezt a szót akkoriban előszeretettel használták), aki gondoskodik a rossz útra tért, család nélküli fiatalokról, és emellett papként is működik. Nem! Én egy pap voltam, aki olyan nagyon szerette az Istent, hogy meg akarta ismertetni és szeretettni Őt ezekkel a fiatalokkal is. Szerettem a fiatalok iránt annak a szeretetnek a visszatükröződése volt, amely egyesített Istennel. Ő vezetett engem, és Őhöz kellett irányítanom a fiatalokat, akik körülvettek, akiket a tereken vagy a kocsmákban találtam, akiket meglátogattam a munkahelyükön vagy a börtönben.

Úgy érzem, csodálatos és sorsdöntő felfedezés volt, mikor kamaszként elkezdtem Jézus igaz barátságában élni. Az imádságos könyvek sem szóltak erről, s a vallási tapasztalatban ez akkoriban még újdonságnak számított. A légkör merev volt, ami annak a janzenista felfogásnak volt az eredménye, amely szerint az Isten inkább egy ítélőbíró, mint egy atya. Nem volt könnyű a keresztény életet úgy bemutatni, mint a barátok közötti szeretetre adott választ. Az egyházi konviktusban eltöltött három év gondviselészerű volt számomra. Olyan pappá válhattam, akinek világos elképzelései vannak, és akinek a szíve nyitott az emberi lét és az Isten irtalma iránti bizalomra. A fiatalok közül sokan árvák voltak, akikkel aztán barátságot kötöttem. Szükségük

volt arra, hogy fölfedezhessék Istenben a hűséges barátot, akiben feltétel nélkül megbízhatnak. Mikor a gyónásukat hallgattam, megosztottam velük egy titkot: Jézus egy barát, aki mindig biztosítja számunkra az Atya megbocsátását. Kitarítottam az isteni könyörületesség mellett. Nem beszéltem sokat, de azok a szavak elegendők voltak ahhoz, hogy felébresszem a szívükben az Isten iránti vágyakozást. Életükben ismét kivirágzott a remény és az öröm, mert érezték, hogy szeretik őket. Azt mondtam nekik: „*A gyónató egy barát, aki semmi mást nem akar, csak a lelketek javát; egy orvos, aki meg tudja gyógyítani a lelketeket; egy bíró, aki nem elítéli, hanem feloldozni, meg-*

szabadítani akar.” Ezt kértem a szaléziaktól: „Ne tegyétek gyűlöletessé és nyomasztóvá a gyónást türelmetlenség-gel vagy szemrehányásokkal!”

A keresztény élet számomra egy folytonos aszkézis. Nem volt elég a megbocsátás, hanem szükség volt még egy különleges táplálékra is. Ezért ragaszkodtam annyira a szentáldozáshoz. A fiataloknak sosem parancsoltam, egyszerűen csak javasoltam nekik: „Néhányan azt mondják, hogy a szentáldozáshoz szentnek kell lenni. Ez nem igaz. A szentáldozás azoknak van, akik szentek akarnak lenni. A gyógyszert a betegnek adják, az ételt az éhezőknek.” Meg voltam győződve róla, hogy „a szentáldozásra mindenkinek szüksége van: a jóknak, hogy jók maradjanak, a rosszaknak pedig, hogy jókká váljanak.”

Barátságban lenni Jézussal – aki jelen van az Oltáriszentségben – nem lehet

megszokás, még akkor sem, ha jó. Odafigyelést igényel, és egész életünkkel kell rá válaszolnunk. Ebből nem engedtem. Sosem voltam felületes nevelő. Úgy ismertem a fiataljaimat, mint nagylelkű, áldozatkész fiúkat. A tapasztalat beszélt belőlem. Ezért sem féltem azt mondani nekik: „Hogy lehetséges olyan szentáldozás, amely nem eredményez semmi javulást?”

1855-ben sikerült meggyőzőn Rattazzit, a minisztert, hogy a Generalába zárt fiatalokat elvihessem egy kirándulásra, még hozzá börtönőrök kísérete nélkül. Mikor este visszatértünk, egyikük sem hiányzott a soraközönél. A miniszternek, aki döbbenten kérdezte, mi a titkom, így feleltem: „Az állam nem tud mást, csak parancsolni és büntetni, mi azonban a fiatalok szívéhez szólunk, s a mi szavunk Isten szava.”

Azt kértem a szaléziaktól, ériék el, hogy

„a fiatalok szerelmesek legyenek Jézusba.” Az én időmben ritkán használtak ilyen szavakat, főleg a papok! Úgy beszéltem Jézusról, mint egy barátról, s azt mondtam a fiúknak: „Mennyi jót tesz majd veletek ez a barátotok! Ti már tudjátok, hogy Jézusról beszélek. Gyakran menjetek el hozzá, de csak tiszta szívvel, jó szándékkal! Őrizzétek Őt a szívetekben! Nagy lelkesedéssel látogassátok meg ezt a barátotokat! Olyan jóságos, és sosem fog magatokra hagyni benneteket.”

Sokszor piszkáltam őket olyan kérdésekkel, amiket egyenesen a szívüknek szegeztem: „Hogy lehetséges az, hogy ennyire ödzkodunk a lelki dolgoktól? Mind-ez onnan ered, hogy a szívünk már kevésbé szerelmes Jézusba.”

Bollettino Salesiano 2014/2
fordította Sárközi Jáhel

Animátoraink vendégségben

Szlávik Adél beszámolója

Jesolo

útnak indultunk a Festa Dei Ragazzi ünnepre. A csarnok előtt már sok gyermek várakozott, hogy elfoglalhassa helyét és végre elkezdődjön a program. Kint is bent is kisanimátorok táncoltak a várakozókkal, játékokkal szórakoztatták a fiatalokat.

Tíz órakor a közel 4500 fiatal tapsa köszöntötte a fellépőket, majd megkezdődtek az álmok, közben interaktív tesztekkel, játékokkal színesítették az előadásokat.

Felejthetetlen élmény marad, mikor a csarnok hangos zsvajva átalakult és közösen énekeltek a szentmise énekeit. Délután a játéka volt a főszerep: mind a 4500 fiatal levonult a tengerpartra, ahol ügyességi játékok várták őket. Ameddig a szem ellátott a parton vidám, mosolygós gyerekek játszottak, szórakoztak.

A záró előadásban ismét Don Bosco egyik leghíresebb álma, a kilenc éves kori álom jelent meg a színpadon. A gyerekek tátott szájjal figyelték az előadást és még mi is csodálkozva néztük, hogy elevenedik meg az álom.

Rengeteg tapasztalattal, ötlettel indultunk haza Magyarországra. Már a kisbuszban elkezdődtek az ötletelések, hogy a Part Fesztiválon mitkén lehet beépíteni a Jesolóban látottakat, hallottakat.

Mindannyiunk nevében elmondhatom, hogy nagyon hasznos tapasztalat volt, hogy ellátogattunk erre az ünnepre, így rengeteg energiával feltöltődve készülhetünk a Szalézi Part Fesztiválra. És igen, láttuk és elhittük.

Különböző helyekről jövő animátorokból álló csapat ötletszerzés céljából ellátogatott a jesolói fesztiválra.

„Hiszem, ha látom!”- ezzel a mondattal indult a 2014-es Festa Dei Ragazzi, vagyis a gyermekek ünnepe Jesolóban, ahová egy maroknyi magyar fiatal is ellátogatott.

Március 14-én elindult Óbudáról a „Jesolo járat”: egy kisbuszny, animátorokból álló csapat az ország több pontjáról ötletszerzés céljából már második éve látogat el erre az eseményre, hogy a nyári Part Fesztiválra ötleteket, lelkesedést merítsen.

A késő esti érkezéskor az ünnep szervezői, animátorai már ismerősként köszöntöttek minket, olaszul, angolul vagy kézzel-lábbal beszélgettünk az elkövetkező napokról.

A szombati nap az előkészületről szólt, nagyon jó volt látni, hogy minden animátornak, segítőnek megvan a maga feladata és reggeltől estig azon dolgozik. Volt, aki jelmezt készített, díszletet állított össze vagy éppen a színpadon próbálta a másnapi jeleneteket. Minket is befogtak az előkészítésbe, egyesek az animációs csoporttal tanulták az új táncokat, de voltak, akik logisztikai feladatokban segédkeztek. Jó volt megtapasztalni, hogy a szervezők szívüket-lelküket beleadják az előkészületekbe, és nem adják fel egy kis hiba vagy változás miatt, hiszen mindenki egy célért dolgozik. Nagy meglepetésünkre délután Flavio atya is csatlakozott hozzánk, aki a 27. Egyetem Káptalanon képviselte tartományunkat.

Este 8-ra már mindenki befejezte a tennivalóját és elkezdődött a színpadi jelenetek főpróbája. Hihetetlenül látványos dekorációk, játékok színesítették az előadásokat. Az idei fesztiválon Don Bosco négy nagy álmát adták elő a fiatalok: a két oszlop, a három kötél, a rózsasaluga és a sas és az ördög elevenedett meg a színpadon.

Don Iginó, a fesztivál lelki vezetője tartotta a jóéjszakát, aki külön megköszönte a szervezőknek a sok-sok munkát, erőfeszítést, amit az eseményért tettek.

Fáradtan, de rengeteg tapasztalattal telve értünk vissza a szállásra, ahol igen gyorsan elcsendesedtünk, hiszen másnap korán

IDÉN ÚJRA!

„Megesküdtem Istennek, hogy életem, utolsó lélegzetemig az én szegény fiaimé lesz.” (Don Bosco)

Kedves Fiatalok!

Nemrég ünnepeltük Jézus Krisztus feltámadását és a Megváltó művének misztériumát. Ennek az ünnepnek egy üzenete van: „Örülünk, mert Isten nem mondott le rólunk! Szeret minket... örökre!” Don Bosco atyánk sokszor mondta a fiataloknak, hogy „mi a szentséget a vidám létben éljük meg!” Itt is az „öröm” a fő üzenet. Az öröm a legnemesebb kifejezése a boldogságnak. Ez nem egy olyanféle öröm, amit meg kell szerezni, hanem egy ajándék, ami Istenből, Istentől fakad. Don Bosco megértette, hogy nem lehet szétválasztani az életszentséget az örömtől, hogy az öröm és az elköteleződés együtt jár!

Kedves fiatalok! Ne féljete elkötelezni magatokat! Ne féljete „igen” mondani Isten szeretetének! Imádkozzunk egymásért, hogy megéljük a szalézi lelkiséget a mindennapi életünkben, hogy járjuk annak az életszentségnek az útját, ami egyszerű, vidám és derűs! Isten áldjon meg benneteket!

P. Misquitta Claudius SDB

Bosco, Bosco, üdvözültem...

„A mi határtalanul bizalmas barátságunk folyamán gyakran beszélünk a halálról, mint olyasmiről, ami bármikor elválaszthat minket egymástól. Egyszer hosszú részletet olvastunk fel a szentek életéből, aztán félig tréfásan, félig komolyan arról beszélgettünk, hogy milyen nagy vigasz volna a hátramaradónak, ha az, aki előbb meghal, hírt adna magáról. Többször is szóba került ez a dolog és végül szerződést kötöttünk: „Aki előbb hal meg közülünk, és Isten megengedi ezt neki, hírt ad üdvözüléséről életben maradt barátjának.” [...] Comollo 1839. ápr. 2-án hal meg és másnap este ünnepélyesen eltemették a Szent Fülöp-templomban. [...] Este izgatottan feküdtem a hűszőfő hálóteremben, mert meg voltam győződve róla, hogy ezen az éjjelen teljesül be az ígéret. Fél tizenkettő körül tompa hallatszott a folyosóról. Mint ha egy négylovas szekér közeledett volna dübörögve az ajtóhoz. Egyre rémisztőbb, mennydörgésszerű robajába az egész hálóterem belemergett. A kispapok kiugrottak az ágyból és rémülten összebújtak. És ekkor, a robajló dübörgés közepette tisztán felcsendült Comollo hangja, ahogy háromszor elismételte: „Bosco, üdvözültem”. [...] Emlékezetem szerint ez volt az első eset, hogy igazán féltem; olyan félelem és ijedség rázott meg, hogy súlyosan megbetegedtem, ami majdnem a sírba juttatott.” *

Sokszor felmerülhet bennünk a kérdés, vajon mi van a halál után. Don Boscónál ez napi téma volt. A gyerekeknek sokat beszélt a halálról, az üdvösségről. Bevezette a „jóhalál gyakorlatot” és védenccével gyakran imádkozta. Ezt a szaléziak is havi rendszerességgel teszik, időt hagyva életük átgondolására, újratervezésére, imádságra, megtisztulásra és újrakezdésre. Nekünk, keresztényeknek nagyon fontos, hogy ezzel a kérdéskörrel foglalkozzunk. Hisszük, hogy életünk a földi élettel nem ér véget. Ennek tudatában, belefutunk a következő kérdésbe: Merre halad az életem? Hova visz a jelenlegi életvitelem? Merre tartok? Szükséges, hogy számot vessünk a mindennapi dolgainkkal abban a bizonyosságban, hogy Krisztus vár bennünket. Az üdvösségünket akarja. Nekünk is napról napra tennünk kell azért, hogy elérjük végcélunkat. Lehet, hogy ez különböző módon nyilvánul meg a mindennapjainkban, de egy dolog mindenképpen fontos: hogy napról napra rá tudjuk bízni az Isten akaratára az életünket. Fontos, hogy életünk középpontjában Krisztus és mások szolgálata legyen.

Mit mondanál másoknak Don Boscoról?

Milyen tulajdonságát tartod példaértékűnek?

Animátorokat kérdeztünk:

Don Bosco, azon túl, hogy megalapította a Szalézi Társaságát, kiváló pedagógus is volt. Valóban képes volt megérinteni a fiatalok lelkét a szereteten, a valódi odafigyelésen és a vidám lelkületen keresztül. Minden fiatalban meg tudta látni a jót és az értéket. Egyetlen célja volt, hogy becsületes állampolgárokat és jó keresztényeket neveljen. (Zachárné Kertész Eszter, Mogyoród)

Számomra Don Bosco üzenete és személyisége a szombathelyi szalézi atyák, missziósok közelében töltött évek során csiszolódott, formálódott ki igazán. Bosco atyát gyermekkorában az Úrjézus hívta meg az elveszett fiatalok megmentésére, ami később élete teljes értelme és célja lett. Ez az életforma lett aztán számomra is követendő feladat. Így ha bárhol, például az oratóriumunkban gyerekek, fiatalok közt vagyok, mindig az van előttem, hogy törekedjek Don Bosco lelkiségével és rengeteg humorral foglalkozni velük. (Horváth László, Szombathely)

Don Bosco megtanított arra, hogy akarva-akaratlanul is példák vagyunk a fiatalok számára. Ahogyan magunkat formáljuk, úgy formáljuk a jövő nemzedékét is, akik pedig a saját gyermekeik példái lesznek majd. Ő előttünk járt ezen az úton, odahajolt a fiatalokhoz, kezet nyújtott nekik és társuk lett. Köszönöm tehát, hogy lehetőségem van minden nap formálódni és alkotni a Te példád alapján, Don Bosco! (Gonda Csenge, Óbuda)

A szent pápák és a szaléziak

Összeállítás az április 27-én szentté avatott pápák kapcsolatáról Don Boscóval és a szalézi karizmával.

Szent XXIII. János pápa

XXIII. János szerette gyakran felidézni, hogy kisfiúként olvasta a Katolikus Olvasmányokat, amit „vallási és polgári nevelése első és leghatékonyabb kiegészítőjének” nevezett, és a három ifjú életrajzát is, amit Don Bosco írt. Don Bosco haláláról még gyerekként értesült az otthonukba járatott Bollettino Salesianóból.

Különleges elhivatottságot ápolt a Segítő Szűz Mária iránt. A Szalézi Értesítőből szerzett képet az ágya fölé akasztotta. Az Auxilium Christianorum és Auxilium Episcoporum címeikkel ruházta fel, és ki-nevezte a zsinat patrónájának. 1963. május 28-án, amikor már súlyos beteg volt, mély érzelmekkel áldotta meg a két koronát, amelyeket a római Szent Szív bazilika Segítő Szűz képére szántak.

Élete és egész pápasága során mindig nagy szeretetet tanúsított Don Bosco és a szaléziak iránt. Csodálta, milyen bámulatos módon terjedt el a rend az egész világon. Don Boscóról, mint „Margit mama fiáról” beszélt, „akinek egyszerű, jó és ártatlan természetét Isten kegyelme nagy tettekre ihlette, amelyek még mindig magával ragadják az emberiséget.” (1959. január 31.) Szeretete Don Bosco iránt a szíve mélyén gyökerezett. Csodálatos lelki rokonság létezett Isten e két nagy embere között, mindkettő optimista volt, nyitott mindenre, ami jó, mindig megértő és szeretetre méltó.

A beszédéből, amelyet a pápa a szalézi munkatársaknak 1962. május 31-én mondott, kiderült, hogy Bosco Szent János mindig elbűvölte: „Don Bosco tökéletes lelkipásztor volt az imádságban, a személyes tanúságtételben és a cselekvésben. Tettei fiatalként olyan lelkesedéssel töltöttek el, hogy tizennégy éves koromban úgy döntöttem, pap leszek, hogy kövessem példáját.” 1960-ban, a római zsinat ünnepélyes lezárásakor a Szent Péter-bazilikában azt mondta: „Ma január 31. van, Bosco Szent János liturgikus ünnepe. Ez a név a kegyelem és az apostolkodás poémája. Egy kis piemonti faluból elvitte Krisztus szeretetének, dicsőségének és a nagy tetteinek hírét a világ legtávolabbi vidékeire.” De XXIII. János pápa Don Bosco iránti szeretetének legkülönle-

sebb megnyilvánulása 1959-ben volt, amikor úgy döntött, hogy Don Boscóval együtt X. Piuszt is tisztelni fogja. Az érzelmek már igen magas fokra hágtak, amikor 1959. május 3-án, vasárnap, a sokaság öröme a pápa elment a Cinecittá-ban levő Bosco Szent János templomba, hogy imádkozzon a szenthez, aki olyan nagy hatással volt rá fiatal korában. Don Boscó X. Szent Piusszal együtt diadalmenetben vitték Róma utcáin keresztül a Szent Péter térre. Szólva a Szent Péter téren összegyűlt tömeghez, a pápa megváltoztatta a mondatot, amelyet Don Boscónak gyakran mondtak a fiai: „Róma csodál téged, Torino szeret téged!”, és Bosco Szent János felé fordulva a Szentatyja így kiáltott fel: „Az egész világ csodál téged, az egész világ szeret téged!”

Szent II. János Pál pápa

Karol Wojtyła a Kostka Szent Szaniszló szalézi templomot látogatta, amikor 1938-44 között Krakkóban, a Dębni ki szalézi plébánián tartózkodott. Fiatalemberként gyakran imádkozott a Segítő Szűz Mária kápolnában. Itt találkozott 1940 februárjában Isten Szolgája Jan Tyranowskival, akik meghívta, hogy vegyen részt a szaléziak által szervezett ifjúsági vallási találkozókban. Ebben a templomban ünnepelte Wojtyła atya 1946. november 3-án egyik első szentmiséjét.

Hosszú és gyümölcsöző pápasága alatt II. János Pál számtalanszor kifejezte atyai közelségét a Szalézi Családhoz és adott sok megvilágosító tanítást. Pápasága alatt a legfontosabb szalézi események sosem nélkülözték áldását és gyakran a jelenlétét sem. Ez különösen látható volt Don Bosco halála centenáriumának ünneplésekor, amikor a „Kegyelem Évét” különleges búcsúkkal és ajándékokkal gazdagította. 1988. szeptember 2-4. között meglátogatta a szalézi szent helyeket és Colle Don

Boscón boldoggá avatta Laura Vicuñát. 1988. január 31-én kelt *Juvenum Patris* kezdetű levelében Don Boscó a Fialatok Atyjának és Mesterének nevezte el.

Számos találkozása során a szaléziakkal és a Szalézi Család más csoportjaival, mint például a lelkipásztori látogatásai alkalmával Torinóban és az Egyetem Káptalan tagjainak biztosított kihallgatásokkor, II. János Pál pápa hiteles üzenetet kínált fel Don Bosco eredetiségéről, mint atyáról és rendalapítóról, valamint napjaink igényeiről a szalézi karizma megtestesülése iránt az oktatási és lelkipásztori elkötelezettségben a fiatalok felé, az apostoli buzgóságban az evangelizáció és a misszió terén, valamint a laikusok karizmatikus és lelkipásztori bevonásával kapcsolatosan.

A Szentatyja megnyilvánulásai szívből jövő lelkipásztori és személyes szimpátiájából és hálájából fakadtak Don Bosco iránt. Csodálta Don Boscó, mint a Szentlélek ajándékát az Egyháznak. Meg volt győződve prófétai nagyságáról, amit a fiatalok iránti szeretettel összhangban élt meg. Csodálta eredeti hitre nevelési módszerét, az oratórium művét, érzékenységét a munka világa felé, nyitottságát a laikusok és a nők elhivatottsága iránt, az egyetemesség merész értelmezését, a legkisebbek, a szegények és a munkásosztály iránt érzett szeretetét. Különösen szerette hangsúlyozni Don Bosco erős odaadását Mária, mint az Egyház segítője iránt a nehéz időkben.

Most, II. János Pál pápa szentté avatásakor magunkévá tesszük tanúságtételét és meghívását az életszentségre. Pápasága alatt sokszor emlékeztetett bennünket erre, hiszen a Szalézi Család több tagját is boldoggá és szentté avatta. 2004-ben, életének utolsó évében adta a legszebb ajándékot a szaléziaknak, amikor boldoggá avatta a Szalézi Család különböző ágainak képviselőit

Pé liföldszentkereszt

Változatlanul új

Folytatódik a kegytemplom felújítása

A torony és a tető felújítása után ismét folynak a munkálatok, hogy a teljes külső és belső felújítás még az idei év során befejeződhessen.

A máskor oly meghitt templom kívül-belül állványerdővel állítja meg a látogatókat. Folyik a munka!

A feltárás során most is több „meglepetés” várta a vakolat alatt a szakembereket. Burits Oktávián építész (Súdió 100 Kft.) nagy lelkesedéssel és hozzáértéssel esztelen az eddig történetek:

- A barokk templom teljes szépsége előkerült a többszöri felújítás vastag vakolatrétege alól, de sajnos olyan súlyos hibákra is fény derült, amelyek első pillantásra nem látszóttak.

Azt kell hogy mondjuk: az egyszerű látogató számára nem sok szembetűnő változás lesz, és ez jó, hiszen egy műemlék épület esetében az a legfontosabb, hogy eredeti formájában őrizzük meg, a lehető legkevesebb változtatással. A kegytemplomba a megszokott, barna szélfogó ajtó helyett egytáblás üvegajtón lehet majd belépni, amelyen akkor is be lehet majd tekinteni, ha a templom nincs nyitva, viszont megvédi a belsőt az időjárás viszontagságaitól. Két új gyóntatószék és több sor új pad szolgálja majd az ide járó hívek kényelmét. Az igazi változás télen lesz tapasztalható, hiszen a padok egy infra fűtőberendezés beépítésével fűthetővé válnak, ami talán a legnagyobb változást jelenti majd a hívek

számára. A templom világítása és hangosítása is meg fog újulni, de a falak – első pillantásra – változatlanul bensőséges, ember léptékű terükkel fogadják majd az ide betérőket.

Változatlanul? Korántsem! Ismét láthatóvá válnak majd a felső párkányok és a pilaszter lábzatok egykori mives tagozódásai, megújulnak a kő- és famunkák, stabilizálják a kórust, Springer Ferenc restaurátor pedig restaurálja majd a kórusmellvéden levő gyönyörű, különösen értékes, festett fa táblaképeket. A templom megsüllyedt hevederívét speciális statikus eljárással fogják a helyére emelni és megerősíteni, és mindez egységes, az eredetivel vélhetőleg megegyező fehér festést kap, ami jól kiemeli majd a berendezés színes elemeit.

A templom külső fala visszakapja a régi, simított felületű vakolását. A külső főpárkány tagozat gazdag, finom részletei is előkerültek, ezek is fel lesznek újítva. A repedések itt is el fognak tűnni, ezt a statikus tervező irányításával oldják meg a homlokzat vakolása előtt.

Egy műemlék templom felújítása hosszasan, körültekintő tervezési munkával indul, végeredményként pedig egy 18. századi templomot fogunk látni a 21. században.

Meglepetés sütivel az új Betlehemért

Pé liföldszentkeresztben, Celesztina mamakávézójában újabban szemet gyönyörködtető, ízletes csomagolásban ínycsiklandó süteményeket is kínálnak. A finom süteket Celesztina mama mai „barátnői” sütik, akik a befolyó összeget a felújítás alatt álló templom új betlehemére ajánlották fel.

Elköszönő és beköszöntő

A Magyar Szalézi Munkatársak Egyesülete február 22-én tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen megválasztották Marillai Andreát koordinátornak az elkövetkező három évre.

Elköszönő

Most, hogy átadom az egyesület vezetését, szeretnék megosztani néhány gondolatot az elmúlt időszakról.

Don Bosco 150 éve Olaszországban megalapította a munkatársak egyesületét, de 2008-ban Magyarországon értelmezni kellett ezt a tényt a hazai jogrendnek megfelelően. Olyan egyesület lettünk, amelynek tíz helyi csoportja az ország eltérő térségeiben működik. Munkánkat, együttműködésünket ezek a különbségek is színesítik, gazdagítják. Sikerült már több ízben is az egész tartományt átfogó közös célt megvalósítani, a jubileumi év rendezvényei között is volt ilyen.

Az egyesület létezését Rómában is regisztrálták, így rákerültünk a szaléziak világtérképére, egy aktív világszervezet tagjaivá váltunk. Aki az egyesület tagja akar lenni, annak erre fel kell készülnie és ígéretet kell tennie arra, hogy a Szalézi Család tagjaként fogja élni az életét az Apostoli Élet Szabályzata szerint, amelynek frissítésén, alakításán, társadalmi, gazdasági körülményeinkhez igazításán dolgozhatunk. A javaslatokat a rendfőnök, sőt maga a pápa is véleményezte.

Életünket itthon, helyi csoportjainkban kell élni, együtt a szerzetesekkel. Ehhez nyújt segítséget, hogy lefordítottuk, megjelentettük az Apostoli Élet Szabályzatának legfrissebb változatát, mindenki tudhatja, mihez kell tartania magát. Sok új ígérettétel és ígéret-megújítás is történt. Gyönyörű tanúságtételeket olvashattunk, tagjaink hétköznapi áldozatokkal teli szolgálattal telnek, függetlenül attól, hogy ki hány éves.

A szalézi munkatársak tanácsa

Elértük, hogy találkozásaink, imáink rendszeressé váltak. Fejlődtek kapcsolataink a szerzetesekkel, a civilek elkötelezett feladatvállalása a szerzetesi elköteleződést és munkát is erősíteni tudja.

A szalézi munkatársak nem helyi takarítóbrigádok. Felnőtt, elkötelezett katolikus keresztények, akik a Szalézi Család önálló tagjaként aktívan vállalnak feladatokat csoportjaikban, mindenki a maga tehetségének, életállapotának megfelelően. Ha kell, takarítanak is, de ennél sokkal többet jelent az, hogy a szalézi lelkiséget képviselik a saját környezetük fiataljai között, a világban, és ellátják a világ képviselőit is a szerzetesek között. Ehhez kínál az egyesület szervezett kereteket, ami azért szükséges, mert, ahogy Peisch Ferenc atya mondta: „*Mindenkinek tudnia kell, hogy belül van-e, vagy kívül.*”

Köszönöm mindenkinek, aki bármilyen módon segített, támogatt az elmúlt években!

Ónodi Gábor SC leköszönő koordinátor

Beköszöntő

A változásoknak mindig nagy szerepe van az életünkben. Szükség szerű, hogy ilyenkor megálljunk, visszatekintsünk arra, ami elmúlt, értékeljük, ami történt és megfogalmazzuk a terveket. Erre most jó alkalom, hogy a munkatársi egyesület vezetésére kaptam felhatalmazást az elmúlt közgyűlésen. Először is köszönöm a bizalmat a tagság részéről. Azt gondolom, hogy ez nemcsak személy szerint nekem szól, hanem annak elismerése is, hogy az Ónodi Gábor által elkezdett irány jó és folytatásra érdemes. Az elmúlt hat év a keretek megteremtésének, a szervezetben való működés kialakításának időszaka volt. Sok küzdelem után sikerült megértetni és elfogadtatni azt, hogy a szalézi munkatársak egyesületbe szervezése nem egy öncélú bürokratikus lépés, hanem annak biztosítása, hogy aki az egyesület tagja, az elkötelezett az Egyház, a szalézi lelkiség, a szerzetesek, és az egész Szalézi Család irányába. Ez által is megvalósítható a Don Boscó-i cél: jó kereszténynek és becsületes állampolgárnak lenni.

Az egyesületi tagsággal járó feladatok

Marillai Andrea, az új koordinátor

sok lehetőséget is kínálnak. Szeretném, ha az elkövetkező években ezek a lehetőségek olyan ajándékok lennének mindannyiunk számára, amelyek erőt, feltöltődést adnak a mindennapi szalézi munkához. Fontosnak tartom, hogy a kisebb nagyobb munkatársi csoportok szorosabb kapcsolatba kerüljenek egymással, ezért az őszi fórum mellett az éves lelkigyakorlat megszervezésére is nagyobb hangsúlyt kell fektetni. Ez azért is különösen fontos, mert a lelkiség elmélyítése, az evangéliumi út megélése nélkül tényleg csak „munkatársak” leszünk, nem pedig szalézi munkatársak.

Mivel a közös programokon való részvétel anyagi áldozattal is jár, ezért igyekszünk mindent megtenni, hogy pályázati úton megteremtjük a részvétel pénzügyi feltételeit.

Nagy lehetőségnek tartom, hogy a külföldi munkatársi csoportokkal is fel tudtuk venni a kapcsolatot, jó lenne, ha tevékenyen be tudnánk kapcsolódni a regionális munkába. Látható, hogy máshol is sok problémával küszködnek, de a közösséghez tartozás ereje pont abban rejlik, hogy egymás terhére imában hordozni tudjuk, a jó gyakorlatokat, ötleteket pedig felhasználhatjuk. Külön felfedezésre váró terület annak kiépítése, hogy egy-egy fiatal elutazhasson és megismerje a külföldi oratóriumokban zajló életet – nemcsak az olasz tartományokban, hanem a hozzánk sokkal közelebb eső szomszédos országokban is.

Szalézi munkatársnak lenni olyan hivatás, amelyet mindenki saját lelki útját járva él meg, de a közösség javára és annak támogatásával. Közös imáink, a formáció során kapott gondolatok, útmutatások vezessenek minket abban, hogy kitartsunk az Apostoli Élet Szabályzata szerinti vállalásainkban és Don Boscót követve, a fiatalokon keresztül Jézus Krisztust szolgáljuk!

Marillai Andrea SC koordinátor

EURÓPA ORSZÁGAI 1848-BAN PUSKAPOR RAKTÁRKÉNT ROB-
BANTAK, A FORRADALOM LÁNGJA KÜLÖNÖSEN A FŐVÁRO-
SOKAT ÉRTE EL. PÁRIZS, BÉCS, BERLIN, BUDA-
PEST, VELENCE, MILANO. A BARRIKÁDOKON
EGYMÁS MELLETT HARCOLTAK AZ ALKOTMÁ-
NYOSSÁGOT KÖVETELŐ LIBERÁLISOK, A HAZA-
FIK, AKIK FÜGGETLENEK AKARTAK LENNI A MEG-
SZÁLLÓKTÓL ÉS A MUNKÁSOK, AKIK A 12-14 ÓRÁT
DOLGOZTATÓ TULAJDONOSOK ELLEN LÁZADTAK.

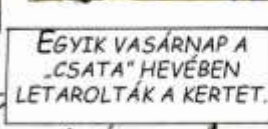
UGYANEKBEN AZ ÉVBEN,
MÁRCIUS 4-ÉN TORINÓBAN
A KORONATANÁCS ELŐTT
KÁROLY ALBERT ALÁÍRJA
A STATUTUMOT. EZZEL MEGSZÚNIK
A KIRÁLY EGYEDURALMA ÉS ELKEZDŐ-
DIK A PARLAMENTÁRIS KORMÁNYZÁS.
PIEMONTNAK MOST HOSSZÚ
BÉKEIDŐRE LENNE SZÜKSÉGE...

HELYETTE MÁRCIUS 18-ÁN
MILÁNÓBAN FELLÁZADNAK
AZ OSZTRÁKOK ELLEN ÉS
KÉRIK PIEMONTEK SEGÍTSÉ-
GÉT. A TÖMEG AZ UTCÁKON
HÁBORÚT KIÁLT. MÁRCIUS
23-ÁN KÁROLY ALBERT
HADAT ÜZEN AUSZTRIÁNAK
ÉS HATVANEZER EMBER
ÉLEN ELINDUL A FRONTRA
AZ OLAZS TRIKOLÓR ALATT.

TORINÓBAN A FIÚK IS MEGÉREZTÉK A HÁBORÚ
SZELET. A VALDOCCO KÖRÜLI RÉTEKEN VALÓDI
CSATÁK LÁNGOLNAK FEL A VANCHIGLIA, A BORGIO
DORA ÉS A PORTA SUSA VÁROSRESZEK „BANDÁI”
KÖZÖTT. A GYEREKEK DORONGOKKAL, KÉSEKKEL
ESTEK EGYMÁSNAK. DON BOSCO SZOMORÚAN
JEGYZI MEG: „A KIHÍVÁSOK NEM
SZÜNTEK MEG!”

TORINÓBAN A POLITIKUSOK A SÓPREDEK BANDÁKAT RÁSZABADÍTOTTÁK A NEMESEKRE ÉS A PÁPOKRA. EZ ALÓL MÉG DON BOSCO ORATÓRIUMA SÉM VOLT KIVÉTEL. EGYIK NAP A KÁPOLNÁBAN KATEKIZMUS OKTATÁS KÖZBEN...

HALÁL A KIRÁLYRAI
HALÁL A PÁPOKRAI

EGY GÖLYŐ KILYU
KASZTOTTA DON
BOSCO REVERENDÁJÁT

ITT
VAN A GÖLYŐ!
BELERSZORULT
A FALBA!

ROSSZ VICC
VOLT. SAJNÁLOM
A REVERENDÁMAT,
MERT CSAK EZ AZ
EGY VAN. DE A
SZŰZANYA SZERET
BENNÜNKET.

ŐSSZEL A REMÉNY JELE MUTATKOZIK VALDOCCÓBAN.

Ő A TE
BARÁTOTOK,
ASCANIO SAVIO
AKI ELHATÁROZTA,
HOGY PÁP LESZ.
AZ ÉRSEKSÉG MEGENGEDTE,
HOGY BEOLTÓZÁS UTÁN
ITT MARADJON KÖZTETEK
ÉS SEGÍTSEN DON
BOSCÓNAK.

1849 MÁRCIUSÁBAN PIEMONTE ISMÉT HADAT ÜZEN AUSZTRIÁNAK. A NOVARAI CSATA KATASTROFÁLIS VERESÉGGEL ÉR VÉGET, KÁROLY ALBERT LEMOND ÉS SZÁMKIVÉTESBE TÁVOZIK. AZ ÚJ KIRÁLY A FIATAL VIKTOR EMMÁNUEL. AZ OSZTRÁK CSAPATOK KIVONULNAK A MEGSZÁLLT TERÜLETEKRŐL, DE PIEMONTEKNEK KOMOLY HADISÁRCOT KELL FIZETNIE AUSZTRIÁNAK. AZ ÉLET MINDENKI SZÁMÁRA EGYRE NEHEZEBBÉ VÁLIK.

NOVEMBER 2-ÁN, HALOTTAK NAPJÁN DON BOSCO AZ ORATÓRIUMBÓL ELVITTE A GYEREKEKET A TÉMETŐBE IMÁDKOZNI A HALOTTAKÉRT. MEGÍGÉRTÉ NEKIK, HOGY AMIKOR VISSZATÉRNEK, FINOM FŐTT GESZTENYÉT FOGNAK KAPNI.

FŐZZEK
MEG HÁROM
ZSÁK GESZTENYÉT?
AZT MONDTA,
HÁROM KILÓT,
NEM HÁROM
ZSÁKKAL.

AKKOR
MEG KELL
VÁRNUNK, MÍG
DON BOSCO
HAZAJÓN.

DON BOSCO NEM TUDTA, HOGY CSAK HÁROM KILO FŐTT GESZTERNYÉ VAN, ÉS ELKEZDTE KIOSZTANI.

GYERTEKI CSAK VIDÁMAN!

NE OLYAN SOKATI NEM JUT MINDENKINEKI

DE HÁT HÁROM ZSÁKKAL VAN!

NEM, CSAK EZ VAN MEGFŐZVE!

PEDIG ÉN MINDENKINEK ÍGÉRTEM. OSZTOM, AMEDDIG FUTJA.

FOLYTATTA HÁT AZ OSZTÁST, PÚPOZOTT MERŐKANÁLLAL ADVA MINDEGYIKNEK.

NÉZZÉTEK A KOSARAT! MÉG MINDIG VAN BENNE!

TOBB SZÁZ AGGÓDÓ SZEMPÁR FIGYELTE A KOSARAT, AMELY NEM AKART KIÜRÜLNI KI EZ A DON BOSCO?

1850 NYARÁN

MISIKE, HÁT BEFEJEZTED AZ ELEMIT?

IGEN, ÉS MUNKÁT IS ÍGÉRTÉK.

MIT SZÁNDÉKOZOL TENNI JÖVŐRE?

DOLGOZNI FOGOK A FEGYVERGYÁRBAN, VALAMELYIK IRODÁBAN.

AKKOR NEM IS FOLYTATOD TOVÁBB A TANULÁST?

MINEK FOLYTAS-SAM?

PÉLDÁUL, HOGY PAP LEGYÉL, MINT ÉN.

SZÉP IS VOLNA, DE ANYÁM SZEGÉNY, APÁM MEGHALT, HOGY SZEREZZEK PÉNZT A TANULÁSHOZ?

A PÉNZRŐL MAJD ÉN GONDOSKODOM. TE CSAK KÉRJ ENGEDÉLYT AZ EDESANYÁDTÓL.

AZ ENGEDÉLY MEGÉRKEZETT. DON BOSCO BEÍRATTA RUA MIHÁLYT BONZANINO PROFESSZOR MAGÁNISKOLÁJÁBA, ANGELO SAVIÓVAL, FRANCESIÁVAL ÉS ANFOSSIVAL EGYÜTT. ŐK VOLTAK A MÁSODIK NÉGYES, AKIKET DON BOSCO A PAPSÁGIG REMÉLT ELVINNI, ELGONDOLKODOTT: „VAJON ŐK LESZNEK AZ ELSŐ BARÁNYOK, AKIK PÁSZTOROKKÁ VÁLNAK?”

FOLYTATJUK...

Rózsáné Czigány Enikő szalézi munkatárs

A hithez vezető szeretet útján

A szalézi imakönyv „Tizenkét kedd Bosco Szent János tiszteletére” márciusi gondolatai a keresztről, mint hitvallásunkat, életcélunkat, s mint élet- és életmódfelfogásunkat meghatározó jelről, a végtelen szeretetről szólnak. Hosszan elgondolkodtatott a fejezet utolsó bekezdése:

„**Életszabály:** A kereszt jele hitvallás, fegyver a gonosz lélekkel szemben, isteni szó, mely megkülönbözteti a keresztényt a hitetlentől.”

E sorokat olvasva különböző képek villantak fel gondolataimban. A kereszt alatt meggörnyedő majd a keresztre feszített Jézus. A kereszt, mint az élet nehézségeinek szimbóluma, a kereszt, mint ékszer, apró jel hitvallásunkra. A kereszt, amelyre házassági eskünet tettük. A templomtornyokon lévő kereszt, amely a távoli országutakról is segíti az utazót. A kereszt, mint hivalkodó, a hittől független, esetleg egy szubkultúrához tartozást emblematizáló jel, melynek nagysága, különleges formája esetenként az erőfitogatást is szolgálja. A kereszt, mint tetoválás, de a szerencsekerék jelzésére is alkalmazzák. Az asztrológiában a földet is a kereszt szimbolizálja, és még sorolhatnám. Ha ezeket a képeket egymás mellé állítjuk, a szeretet szembenállását láthatjuk az erőszakkal, a durva hatalmaskodással, garázdasággal szemben. Míg a szeretet sok lemondással, a mások és saját épülésünket is szolgáló munkával jár, addig az erőszak szeretetlenséggel, önösséggel, a másik durva eltiprásával, szeretetsebek ejtésével jár, végső soron az átmeneti erő, hatalmi helyzet megtartásáért kiszolgáltatottsággal.

Mekkora utat kell megtenni a szeretetért? Ezen gondolkodva megint képek villannak fel bennem. Veszekedő szülők, másik helyiségben rettegő gyermekek, ott-honról megszökött, utcákon céltalanul lődörgő, gyakran bandákban, meghökkenítő módon viselkedő, vagy valamilyen szer hatására egyik pillanatban feltűnően vihogó, másik pillanatban kifejezéstelen arccal magába roskadó fiatalok. Keresnek valamit, de nem tudják, hol és hogyan találhatnák meg, de abban a pillanatban úgy, ahogy van, jó.

Másik kép: családok a templomban, egyházi rendezvényeken, ahol a gyermekek

Reményik Sándor:

Kegyelem

Először sírsz.

Azután átkozódsz.

Aztán imádkozol.

Aztán megfeszíted

Körömszakadtig maradék-erőd.

Akarsz, egetostromló akarattal -

S a lehetetlenség konok falán

Zúzod véresre koponyád.

Azután elalélsz.

S ha újra eszmélsz,

mindent újra kezdesz.

Utoljára is tompa kábulattal,

Szótalantul, gondolattalanul

Mondod magadnak:

mindegy, mindhiába:

A bűn, a betegség, a nyomorúság,

A mindennapi szörnyű szürkesség

Tömlöcéből nincsen,

nincsen menekvés!

S akkor - magától - megnyílik az ég,

Mely nem tárult ki átokra, imára,

Erő, akarat, kétségbeesés,

Bűnbánat - hasztalanul ostromolták.

Akkor megnyílik magától az ég,

S egy pici csillag sétál

szembe veled,

S olyan közel jön,

szépen mosolyogva,

Hogy azt hiszed: a tenyeredbe hull.

Akkor - magától - szűnik a vihar,

Akkor - magától - minden elcsitul,

Akkor - magától - éled a remény.

Álomfáidnak minden aranyágán

Csak úgy magától -

friss gyümölcs terem.

Ez a magától: ez a **Kegyelem**.

biztonságban érzik magukat, boldogan szaladgálnak, rá- rácsodálkoznak egy-egy imádkozó vagy mosolygó felnőttre, a miséző atyákra. Otthon együtt játszanak, tanulnak a szüleikkel, testvéreikkel és szinte észre sem veszik és belenőnek a vallásos életmódba. Hogy hit lesz-e belőle? Az már a gyermekeken/ífjakon is múlik.

Mi, felnőttek türelmetlenek vagyunk, sürgetnénk az időt. Gyakran csak nevelésünktől, szeretetünktől várjuk az

„eredményt”.

Szülők, nevelők, és szalézi munkatársak közti beszélgetésekkor gyakori, hogy nemtetszésünknek adunk hangot: hogy lehet az, hogy még mindig csak az együttlét, a jól érzem magam érzése hozza közénk a gyermekek és fiatalok egy részét? Egyértelmű, hogy nincs mögötte hit, de az is lehet, hogy, akik addig rendszeresen ministráltak, áldoztak fokozatosan elmaradnak, más utat járnak. Azzal, hogy ennek oka a család és a környezet hiteltelenségében, az életkorra jellemző lázadásban, irreális önértékelésben, a gyors sikert – esetenként anyagi javakhoz jutást – biztosító önző „majd én megmutatom” elképzelésben, eltérő értékrendű társaságba keveredésben, a gondolkodásukat megzavaró életfelfogásban, stb. rejlik, már több írásban is foglalkoztunk. De azzal, hogy az okos türelmet hogyan gyakoroljuk, még adósok vagyunk. A türelem gyakorlásában kiindulópontunk, hogy a gyermekeink helyett az ő útjukat mi nem határozhatjuk meg! Azonban a bajban lévőek el- és befogadása, az értékek közvetítése a szeretet légkörének, az érzelmi biztonságának a megteremtése mind-mind a mi feladatunk. Akár szülőkként, akár nevelőkként, akár oratóriumot vezető szalézi munkatársként egy olyan háttérrel kell biztosítanunk, ahová a gyermek bármikor el- illetve visszajöhet, mert a nem követelőző, hanem a türelmesen bizakodó szeretet várja.

Ferenc pápának a Magyar Kurírban megjelent gondolatai is ezt erősítik: „Nem elég könyvekből tanulni a hitet: találkozni kell Jézussal.” Ezt ismerte fel Don Bosco is. Befogadott fiai közt voltak, akik vallásukat gyakorló családokból kerültek ki, voltak, akik nem is hallottak Istenről, a mások iránti szeretetről, családiasságról. Az ő „találkozásukban” volt közvetítő Don Bosco. Tanulást, családi melegséget biztosított számukra valamint olyan egyházat mutatott be, „mely segít az Istennel találkozni és megéreztetni annak mélyseges békéjét, hogy az Ő fiai lehetünk.” (Bosco, 39.) Mindezt miként tette? Hogyan ért el eredményt? Meghallgatta őket, megértette, hogy a templomban tartani a gyerekeket vagy érdekessé tenni a tanításokat csak úgy lehet,

ha meghallja a templomban unatkozó, egymás vállán alvó gyermekek panaszát „Nem értünk belőle semmit!” „Az a pap ott úgysem nekünk prédikál.” „Mint minden kvalitásos nevelő Don Bosco is kész annak elfogadására, hogy gyermekei neveljék őt, elfogadva a tőlük kapott leckét. És mindenekelőtt megtanulja, hogy nekik beszéljen.” (Bosco, 40.) Ő nem sürgött, ő hagyta a játékokat, a szórakozást, de a féktelen ugrándozásban is meglátta azokat a pillanatokot, amikor eljött az idő arra, hogy egy-egy személyre szóló segítséget, sugallatot adjon. Ezek a

szórakozást nem törték meg, de a későbbiekben meghozták a gyümölcsüket, hiszen fiai pontosabbakká váltak, elmentek győnni, stb.

Mondhatjuk, hogy ezen pillanatok meglátásában, a közlések hogyanjának megfogalmazásában volt Don Bosco egyik zsenialitása. De mi, szalézi munkatársak, nevelők a gyermekek, fiatalok számára örömet adó oratóriumok, a lelki töltkezést is lehetővé tevő programok szervezésén kívül még mit tehetünk? Egy lehetséges mód, mely nem tolakodó, de a ráismerést segítheti, hogy a közös imát meg-

előzően körbe ülünk és mintegy leveztésként összefoglaljuk: ma mit éltem meg szeretetként. Így hatékonyabban tudatosul, hogy jó együtt lenni, mi a szeretet, s mindez a nap lezárásaként a közös imában esetleg szentmisében csúcsosodhat ki.

Teresio Bosco: Lelkigyakorlat Don Boscóval. Don Bosco Általános Iskola, Szakiskola, Szakközépiskola és Kollégium 39-40.

Milyen utat javasol Ferenc pápa a hitet keresőknek. In: Magyar Kurír Katolikus Hírportál, 2013. május 22.

Előttünk jártak

P. Havasi József SDB rovata

Az emberi méltóság mellett

A holokauszt szalézi története 2.

A magyarországi holokauszt 70. évfordulója kapcsán büszkén tekinthetünk azokra a hősökre, akikre ma már senki sem gondol, leróva így hálánkat, köszönetünket. Az emberi méltóság védelméről tettek tanúbizonyságot, amikor a gonoszság tombolt.

Jól tudott, hogy hazánkban sokan megemlékeznek a hetven évvel ezelőtti eseményekről. Emlékszem én is, amikor 1944. március 19-én, mint a nyergesi iskolánk növendéke láttam, miként vonulnak el iskolánk előtt a német katonák. Ezzel a bevonulással hazánk elvesztette önállóságát, és ezzel együtt megkezdődött zsidó testvéreink kálváriája is. Sokat beszélnek és írnak erről az eseményről. Beszámolnak a zsidók ellen elkövetett kegyetlenségekről, de vajmi keveset beszélnek arról, hogy a keresztény egyházak mindent megtettek zsidó testvéreink megmentéséért.

Az előző Szalézi Értesítőben beszámoltam arról, hogy miként vettek részt rendtársaink a zsidók mentésében a rákospalotai (ma Újpest) rendházunkban. Miként jártak el a nyilasok rendtársaink ellen, különösen az akkori tartományfőnök, Antal János és a rákospalotai ház igazgatója, Ádám László ellen.

Most az óbudai Szent Alajos Rendházban folyó mentési tevékenységekről szeretném az olvasókat tájékoztatni. Az óbudai rendházunk kápolnája a Bécsi úton volt, és előtte hajtották nyugat felé a kimerült zsidó embereket. A nyitott kápolnába befogadták a titokban elmenekült zsidókat, abban a tudatban, hogy ezért szigorú büntetés jár. A rendházunkban papi ruhába öltözött, rejtőző zsidó férfiak és több növendék, gyermek élte át az üldöztetés kegyetlen napjait. Az előljárók jól tudták, mi vár rájuk, ha ez kitudódik,

Kiss Mihály óbudai igazgató naplójába lejegyezte a z eseményeket.

ennek ellenére kötelességüknek érezték az üldözöttek megmentését. Ezen a téren különösen kitűnt Kiss Mihály szalézi igazgató. Szerencsére naplót vezetett a kegyetlen napokról, így igaz forrásból ismerhetjük meg az akkori eseményeket. Kiss Mihály, óbudai szalézi igazgató ezt írja naplójába 1944. december 15-én:

„Délután fél négykor lementem a kápolnába, az Immaculata ünnepének oktávján tartandó litániára. A kápolna, mint mindig, most is zsúfolásig volt telve hívekkel. Alig végeztem egy kis adorációt,

egy növendék lihegve futott utánam s mondta, hogy menjek azonnal az irodába, nyilasok vannak az intézetben, velem akarnak beszélni. Rosszat sejtve, azonnal siettem vissza az irodába. Útközben betekintettem abba a szobába, melyben akkor öten tartózkodtak; röviden megmondtam, miről van szó, s kértem őket, azonnal gondoskodjanak biztonságosabb helyről. Szavaimra azonnal elhagyták a szobát és a padlásra vonultak, maguk után felhúzták a létrát, így lehetetlenség volt utánuk mászni. Itt töltötték a hideg éjszakát... [...] Ezek után a házgondnok irodájába mentem. Borzalmas látvány tárult szemem elé. Müller J. hadapród kézzel és más ütleggel arcba-fejbe vagdosta Lelkes Béla igazgató urat, akit véletlenül ott az irodán talált amint a házgondnok úr iratát, okmányait lapozgatta. Figyelmeztettem a vitézt, hogy ez nem eljárás... [...] Erre Müller abbahagyta az ütlegelést, s kért, vezessem be az irodámba. Itt előadta, hogy feljelentés érkezett a pártba, mely szerint zsidókat tartogattunk, bujtattunk... [...] Mondjam meg az igazat, vezessem elő a zsidókat, s akkor ő eláll minden házkutatástól, ellenkező esetben tekintsem magamat is letartóztatottnak. Erre a házgondnok úrral a tanácsos úr szobájába zárt, s puskás őrt állított az ajtó elé. [...]

Beesteledvén hét és nyolc óra körül a házgondnokkal s velem együtt átkísértek a nyilas házba, miután az intézetben mindenükből kifosztották, megverték őket

minden tekintet nélkül. Ütésből, verésből, rugdalásból mindegyiknek bőven kijutott. [...]

A nyilas ház intézetünk szomszédságában van, a Kiscelli utca és Bécsi út sarkán. [...] Minket egy szűk folyosóra tereltek. [...] Itt zsúfolták össze a vádlottakat, innen vezették őket kihallgatásra. Mikor mi odaértünk, a mieinknek a kihallgatása már befejezett tény volt, mindegyiknek az arcán lehetett látni ennek a nyomait. [...] Én szégyelltem magam a legjobban. Erről nem írok semmit, mert még a papiros is elvörösödne ennek súlya alatt.”

Kiss Mihály atya sajnos nem tudta megmenteni az intézetben lévő zsidó gyerekeket. Ezt így írja le:

„A házkutatás után a jegyzőkönyvet akarták megírni. A bevezetés gépbemondása után berohan Müller, s kárörömmel az arcán meséli:

- Vezető úr, most vizsgáltam meg a gyerekeket, s az intézet tulajdonképpen zsidó gyerekek otthonának tekinthető, mind zsidó. [...]

Müller [...] visszatért az intézetbe, sorra vette a gyerekeket, melyik volt cirkumcidálva, és melyik nem. Az előbbieket mind átvezette a nyilas házba... [...] Két hírneves doktornak a gyermeke is nálunk volt, reverendába öltöztetve, s mint novícius szerepelt. Félttem, ezekre is rákerül a sor, de őket ettől megmentettük azon megjegyzéssel, hogy ők kispapok, rendtársak, s a növendékek felügyelete van rájuk bízva.”

1944. december 26-án ezt írja Kiss igazgató a naplójába:

„Éjfél után egy óra lehetett, midőn a szomszéd nyilas házból átjöttek hozzánk a nyilasok, kb. nyolcan lehettek, akik f elsőbb parancsra hivatkozva felkeltették a házgondnok urat, vele együtt a gyermekek hálójába mentek, hogy a zsidó származásukat felkeltsék, s állítólag Pestre vigyék a Pannónia utcába, mert az ő he-

lyükre nyilas testvéreket tesznek. Minderről csak reggel értesültem. A szegény gyerekeket első álmukból zavarták fel. Gyorsan kellett öltözködniük. Innen a nyilas házba vitték őket. Ott megpihentek. Innen a Bécsi út, Nagyszombati utcán át levezették őket a Duna-partig. [...] A Duna-parton fekvő sportegyesületi csónakház felé, tarkón lötték őket, utánuk következtek a mieink, hármas-hármas csoportban. Szőke (Weinberger) János nevű növendékünk, amint társaival a vesztőhelyre ért, átlátta mi van készülőkben, s amint kabátjaikat levették velük, s letették, ő nekiugrott a Dunának, a morajló jégtáblák közé vetette magát, s úszni kezdett. A nyilasok észrevették a szökési kísérletet, reflektoroztak utána és gépfegyvereztek, de eredménytelenül. A Mindenható megőrizte, hogy legyen egy élő tanú szegény társainak szomorú soráról. A kis áldozatokat a Duna-parton agyonlőtték, testüket a folyóba dobták. Volt, aki azt állította, hogy másnap látták ezeket a kis kivégzetteket a Duna felszínén, amint a víz feldobta őket. Különbentől kezdve semmi hírt sem tudtunk rólok szerezni. Másnap, sőt aznap a házgondnok úr és Matesz Károly úr az osztrómállapot dacára egész napon át kutattak utánuk a Pannónia utcában, a gettóban, sehol semmi nyomra nem találtak. Minden a kivégzésük mellett tanúskodik. Semmi szín alatt nem akartuk a gyerekeket magukra hagyni. Úgy a házgondnok úr, mint más rendtárs követni akarta őket utolsó útjukon, de a kísérő nyilasok ezt határozottan megakadályozták...”

Szomorú történet ez! Jó, ha beszélünk erről, és jó, ha tudjuk, hogy az Egyház, így a mi rendtársaink is kivették részüket a mentésben. Hősök voltak ők, nem gondoltak saját magukra, hanem arra, hogy kötelességük a bajba kerültek segítése. Méltó, hogy megemlékezzünk erről.

Nehogy visszatérjenek azok az idők...

P. Kiss Mihály szalézi igazgató 1944-45-ben írt naplója az Óbudai múltidéző című könyvben jelent meg 2011-ben. Azoknak a vallomásait is olvashatjuk benne, akik tanúsítják, hány felnőttet és gyermeket (zömmel zsidókat) mentett meg a biztos haláltól.

1992-ben Antal János akkori tartományfőnök, 1999-ben pedig Ádám László részesült Yad Vashem kitüntetésben a zsidók mentéséért.

Külföldi szaléziak közül is említhetünk példákat: Hlond Ágoston szalézi bíboros-hercegprímás Lengyelország történelmének egyik legnagyobb személyisége a zsidó pogromok és az antiszemitizmus heves ellenzője volt. Kényszerű száműzetése során lengyel, francia és német zsidók számára szerezte meg a szükséges dokumentumokat, hogy megmentse őket a náci koncentrációs táboroktól, menedéket kínált fel számukra és segítette kijutásukat az Egyesült Államokba.

A szaléziak között voltak olyanok is, akik életükkel fizettek a náci vérengzésekben. Kowalski József lengyel atyát 1941. május 23-án fogta el a Gestapo tizenegy másik szalézival együtt, akik Krakkóban dolgoztak. Először a krakkói Montelupich börtönbe került; onnan szállították át az auschwitzi haláltáborba, ahol rabként titokban végezte apostoli hivatását: gyóntatott, misét mondott, rózsafüzért imádkozott, titkos előadásokat tartott például Don Boscóról, ezzel erősítette társait, hogy harcoljanak a túlélésért. Sok szenvedésben, kínzásban és megaláztatásban volt része. Mártírhálálára 1942. július 4-én azért került sor, mert észrevették a kezében a rózsafüzért, és hiába szólították fel rá, nem volt hajlandó összetaposni. Holttestét először egy pöcegödörbe dobták, később pedig elégették a tábor krematóriumában.

- Hála Istennek, ez ma már csak a múlt! - írja Havasi József atya a Kiss Mihálynak emléket állító könyvecske utószavában. - A múltat azonban nem szabad elfelednünk, hiszen így megakadályozhatjuk azt, hogy megismétlődjének ezek az események. Meg kell őket ismertetnünk a mai kor fiatalságával, nehogy visszatérjenek ezek a veszélyes idők.

A régi Bécsi úti kápolna, amelyet 1992-ben lebontottak. A kápolna és a Szent Alajos Ház hosszú udvarai egymással találkoztak, így a Bécsi útról a kápolnába menekülő zsidó üldözötteket sötétedés után átkísérték a Kiscelli utcára néző Szent Alajos Házba, ahonnan napközben többen elmenekülhettek. Akik maradtak, a padláson bújtak meg, de ha ottlétüket a szomszédok észrevették, könnyen besúghatták a nyilasoknak.

Új beruházás

Sportcsarnok épül Kazincbarcikán

A kazincbarcikai sportcsarnok építését a kormány 750 millió forint + Áfa összeggel segíti. Az április 2-án született kormánydöntés hírére Demeter Zoltán országgyűlési képviselő jelentette be április 4-én. De nem csak ebben támogatja Kazincbarcikát a kormány, hanem átvállalja a város 5,5 milliárdos adósságát is.

Ábrahám Béla tartományfőnök atyát kérdeztük a projektről:

- Kazincbarcika jelenleg az egyik legfontosabb szalézi jelenlét helyszíne, hiszen huszonegy éve működik itt szalézi fenntartásban a Don Bosco Szakiskola, ahol nehézsorsú gyerekeket oktatunk, akik nagyrészt roma származásúak, túlkorosak, amolyan „utolsó esély” iskolájaként kapaszkodhatnak itt meg és szerezhetnek szakmát. Három évvel ezelőtt átvettük az akkori Ságvári, most Szalézi Szent Ferenc Gimnáziumot. Ez egy színvonalas oktatást adó, az egyetemre felkészítő, nagyon komoly munkát végző, jó hírű gimnázium a városban. A két iskola közül egyiknek sincs igazán használható, minőségi nevelésre, oktatásra alkalmas tornaterme. Az eredeti szándékunk a tornaterem megépítése volt, erre a Düsseldorfban működő Porticus Alapítványtól kaptunk is támogatást, amit ki tudtunk egészíteni a római és egyéb helyen működő szalézi közösségek támogatásával. Amikor már elkezdtünk tervezni, akkor találkoztunk Demeter Zoltán országgyűlési képviselővel, és ez a találkozás és párbeszéd indított el minket abban, hogy ez a pénzösszeg lehetőség arra, hogy egy nagyobbat merjünk álmodni, nyerjük meg a magyar kormány támogatását, és a város szívében, a Szent Család templom melletti területet megszerezve építsünk ott fel a város lakosai és a versenysport számára is használható sportcsarnokot, hiszen ez nincs Kazincbarcikán. Így indult ez a projekt, így indult el a tervezés.

Mindez találkozott a város vezetőinek szándékával is, remélem, hogy a működtetésben is partnerek lesznek. Mindenben tiszteltben tartottuk kéréseiket, ezért lesz a terem belmagassága nagyobb, mint amire nekünk szükségünk van. A városban nagyon népszerű a röplabda sport és nagyon jó az első osztályú röplabda csapat, ennek a kiszolgálására lesz nagyobb a nézőtér is, amivel a város érdekében nagyon komoly, kb. 100-150 milliós plusz költséget is vállalunk, hiszen valóban azt szeretnénk, hogy multifunkcionális és többféle módon használható legyen ez a csarnok.

A város lakosai is használhatják majd a sportcsarnokot, annak rendje és módja szerint. Nem egy zárt létesítmény lesz, nem is csak a két iskola létesítménye, bár a délelőtti időszakban ők fogják használni, délután és este pedig szeretnénk csapatoknak, egyesületeknek, közösségeknek szervezeten biztosítani lehetőséget a sportolásra. Maga a sportcsarnok kiegészítő helyszíneket is kap, ennek is a sport áll a középpontjában. Lesz két falabda pálya, bowling pályák, csocsó, biliárd, darts, lehetőség beszélgetésre, együttlétre, aerobikos fitness terem, illetve a

Alaprajz—emelet (terv STÚDIÓ 100 Kft)

Előcsarnok (terv STÚDIÓ 100 Kft)

főépület emeleti szintjén egy összenyitható, több, mint 300 négyzetméteres nagy közösségi terem áll majd rendelkezésre, ami akár lakodalmak megrendezésére is alkalmas lehet. Tehát valóban egy közösségi helyet szeretnénk létrehozni a városban, amely elsősorban az ifjúság érdekeit fogja szolgálni.

Nagyon fontos, hogy egy ilyen nagyszabású sportcsarnoknak mindig több üzemeltetője kell hogy legyen, hiszen a fenntartása nem egyszerű. Pont azért, hogy külsősök is bejönnek egy ilyen térbe, segíthet abban, hogy a tér is hatással legyen rájuk és máskor is ismerősként, barátként térjenek vissza. Aki egy kicsit is ismeri Don Boscót, az tudja, hogy a sport, a kultúra, és minden, ami ehhez tartozhat, igenis nagyon fontos része az ember növekedésének és minden, ami az ember egész mivoltát érettebbé, neveltebbé teszi, az az evangelizáció előkészítője vagy talán már a része is. Nem csak attól lesz evangelizáció, hogy, mondjuk, a sportcsarnokban evangelizációs napot tartunk, bár ez sincs kizárva, hanem maga az egész egy közösség, kultúra és egészség teremtő hely, és biztos, hogy a krisztusi örömhír meghirdetésének egy előkészítője lehet.

A magyarországi szaléziak történetének eddigi legnagyobb beruházásával a kazincbarcikaiak húszéves álma végre megvalósul. Az épületet várhatóan 2015 során vehetik birtokba a város lakosai és a szalézi intézmények tanulói.

Keresd a forrást, amely nem apad ki

Nagyböjt első hétvégéjén közösen vehettünk részt a nagyböjti ifjúsági lelkigyakorlaton, Péli-földszentkeresztben. Mindig jók ezek a lelkigyakorlatok, mert több szempontból kikapcsolódhat, töltekezhet az ember. Egy hétvégre kicsit távolabb lehet a zajos világtól, Pélin, a természet szépségében, elmélkedve, imádkozva sétálhat, mozoghat. Kicsit félre teheti a mindennapi gondokat és elcsöndesedve koncentrálni a lelkére. Azonban amellett, hogy elcsöndesedik, találkozhat barátaival, ismerőseivel, akikkel egy cél érdekében van itt. Fontos egy ilyen típusú lelkigyakorlaton, hogy meglegyen a saját helye az elmélkedésnek, elcsöndesedésnek, az egyéni és közösségi imának, a szünetekben pedig a tartalmas beszélgetéseknek, találkozássoknak, hisz Istennel, embertársainkkal és magunkkal való kapcsolatunkban ezek mind nagyon fontos szerepet játszanak.

Az ideji téma a forrás volt: „Keresd a forrást, ami nem apad ki” mottóval. Első este megnéztük videón Papp Miklós atya előadását a gondolkodásmódról, hogy hogyan tudunk helyesen gondolkodni, és hogy ez mennyire fontos életünk kiteljesedésében. Nagyon értékes és mély gondolatokat mondott ezzel kapcsolatban. A lelkigyakorlatot Salagala Rajesh atya vezette, előadásai során először beszélt a zavaros forrásokról, amelyek gátolnak minket az előrehaladásban, később pedig a tiszta forrásokról, amelyek segítenek minket. Ilyen forrásoknak említette többek között a Szentlélek gyümölcseit, a sarkalatos erényeket stb. Az előadások után korosztály szerinti csoportokban beszélgettünk az adott témáról a segédkérdések segítségével. Mint mindig, most is megtartottuk szombat délután a keresztutat, este pedig a szentségimádást. Nagyon szép volt, ahogy a tavaszi délutáni napsütésben vonultunk végig föl a kálváriára, imádkozva énekelve, elmélkedve. Sillye Jenő zenés keresztútját énekeltük, ami azért nehéz volt, ugyanakkor nagyon tartalmas és nagyon szép.

És így talán párhuzamba hozható magával a keresztúttal is, ami szintén nehéz, de mögöttes tartalma, célja miatt, a mögötte álló Személy miatt végtelenül értékessé és széppé válik.

Érdeemes még megfigyelni a környezetet, ami szintén megragadta a figyelmemet. Tavasszal, szikrázó napsütésben, jó időben, azért olykor erősebb szélben, de még csupasz fákkal magunk körül — így végeztük a keresztutat. A hit középpontjáról, Jézus szenvedéséről és haláláról, no meg a tőle elválaszthatatlan feltámadásáról elmélgedtünk, miközben csodálhattuk magunk körül az ébredő természet szépségeit, amiben megláthattunk Isten állandóan működő, alkotó szeretetét, és megláthattuk azt is, hogy amint a természet most ébredzik, úgy hozta el Jézus a megváltás reményét és örömét a világba, és nekünk is így kell egyre jobban felvirágoztatni életünket.

Az esti szentségimádás volt a másik nagy élményünk. Ugyanis egyfajta lelki idegenvezetésre kalauzolt el minket Ági, aki szalézi szerzetesnővérnek készül. De nem is akárhova vitt el minket, hanem mindenkit máshova, mindenkit a saját lelkének templomába. Körbevezetett minket, és mi megnézhettük, hogy hol is helyezkedik el a mi templomunk, egyáltalán, kicsi vagy nagy, hogy néz ki, milyen a berendezése, milyen a díszítés, majd azon gondolkodtatott el minket, hogyha Jézus belépne abba a templomba, és minket ott találna, hogy fogadnánk őt,

mit mondanánk neki, miről beszélgetnénk, mikre lennénk büszkék a templomainkból stb. Tartalmas elmélkedés volt, és ezáltal talán kézzelfoghatóbban megismerhettük önmagunkat, az Istennel és társainkkal való kapcsolatainkat. Közben természetesen lehetőség volt szentgyónásra és lelki beszélgetésre a szalézi atyáknál. Ezután még aki akarta, megnézhetné az Életrelvők című filmet, és ezzel lezárult a hosszú, de annál szebb nap. Vasárnap délelőtt meghallgattuk Rajesh atya záró gondolatait, volt egy utolsó csoportbeszélgetés, majd Béla atya tartott nekünk szentmisét. A mise után megebédeltünk, majd ki-ki a maga útján hazaindult.

Reméljük, hogy az itt merített víz, melyet ezen a hétvégén kaptunk, a mindennapi életünkben nem vész el, hanem újra és újra erőt ad a hétköznapokban, hogy szeretetteljesen és ünnepként tudjuk a mindennapokat megélni. Ha pedig fogyni kezd, megmutatja az utat ez az itt merített víz, hogy hol találjuk a forrást, ahol a hiányt pótolni tudjuk.

A 27. Egyetemes Káptalan

A 27. Egyetemes Káptalan 2014. február 22-én torinói zárandoklattal kezdődött. A káptalan mintegy 200 résztvevője az első héten elzárandokolt a szalézi lelkiség bölcsőhelyére és végiglátogatta a szalézi szent helyeket.

A munka Rómában, a szalézi rendfőnökségen folytatódott. Itt először minden regionális, valamint nagyobb előjáró röviden beszámolt az elmúlt hat évről, majd don Juan José Bartolomé biblikus professzor lelkigyakorlatot tartott a megszentelt életéről, és arról, hogy a szaléziak az evangéliumi radikalitás tanúságtévői kell hogy legyenek az Egyházban és a társadalomban.

A Szent István Magyar Tartományt küldöttként Depaula Flavio atya képviselte a 27. Egyetemes Káptalan teljes ideje alatt, aki hetenként értékes beszámolókat küldött, így itthonról is követhettük a rendfőnökségen folyó munkát.

A káptalan választott témája a radikális evangéliumkövetés tanúságáról szólt, ami a „munka és mértékletesség” mottóban (vö. A. 18) találta meg Don Bosco „*Da mihi animas, cætera tolle*” életprogramjának kifejeződését. Célja, hogy segítse elmélyíteni a szaléziak karizmatikus identitását, tudatosítsa bennük elhivatottságukat, hogy hűségben éljék meg

Don Bosco apostoli tervét.

A téma igen széles, ezért a 27. Egyetemes Káptalan figyelmét négy részterületre összpontosították: az egység kegyelmében és örömeiben megélni a megszentelt szalézi hivatást, ami Isten ajándéka és személyes életterv; erős lelkiségi tapasztalatot szerezni azzal, hogy magukra veszik az engedelmes, szegény és tiszta jézusi élet- és cselekvés módját és Istenkeresőkkel válnak; megteremtik a testvériességet élet- és munkaközösségekben; nagylelkűen átadják magunkat a küldetésnek, együtt haladva a fiatalokkal, hogy reményt adjanak a világnak.

A káptalan tagjai különböző csoportokba kaptak beosztást, ahol közösen végiggondolták és megvitatták a rendfőnök és az előjárók beszámolóit. A negyedik héten több fontos döntés született, majd az ötödik héten megválasztották az új rendfőnököt és az új Egyetemes Tanács tagjait. Don Ángel Fernández Artime, a Szalézi Társaság és a Szalézi Család új rendfőnökének megválasztásáról már aznap délelőtt hihetetlen gyorsasággal elterjedtek a hírek. Az ünneplésre sem kellett sokat várni: a római rendfőnökségen már a nagy nap estéjén éjszakába nyúló előadásokkal és énekléssel, valamint sok ajándékkal köszöntötték Don Bosco

Depaula Flavio atya, a rendfőnök, Ángel Fernández Artime és Vitális Gábor atya

tizedik utódját.

A legszebb élmények a hatodik héten érték a káptalan résztvevőit, amikor március 31-én találkoztak Ferenc pápával a Vatikánban, a gyönyörű Szent Kelemen teremben, ahol a pápa kihallgatáson fogadta a káptalan résztvevőit, élükön az újonnan megválasztott legfőbb előjáróval.

Don Bosco Szalézi Társasága 27. Egyetemes Káptalanja április 12-én ért véget. „A kegyelem és a Szentlélek egyidejű jelenlétének időszaka volt ez” - mondta Ángel Fernández Artime, Don Bosco tizedik utóda záró beszédében a káptalan több mint 200 tagja előtt.

A 27. Egyetemes Káptalan résztvevői, előtérben az Egyetemes Tanács tagjai, középen a rendfőnökkel.

Iskolai Don Bosco vetélkedő – A kazincbarcikai Don Bosco Általános Iskola, Szakiskola, Középiskola és Kollégiumban idén március 12-én rendezték meg a már hagyományosnak mondható Don Bosco vetélkedőt. A hittantanárok és a szalézi jelöltek, Fekete Csaba, Juhász Márton és Tóth Péter közösen kérdezték ki a több mint húsz osztályból álló diákközösséget. Az esemény lebonyolításában a diákönkormányzat is segített. A vetélkedő jó hangulatban vette kezdetét, közös ima és ének nyitotta meg a versenyt. A diákok felkészültségét jelzi, hogy a dobogós helyezettek között szoros verseny alakult ki és a végeredményt csak egy-egy pont döntötte el. A vetélkedő legjobbjai: 1. hely: 1/11/fodrász, 2. hely: 1/9/Cs (épületgépészeti rendszer szerelő), 3. hely: 9.A.

Játéknap Sándor Istvánnal és Don Boscóval – 2014. március 22-én, szombaton, kellemes tavaszi délutánon több tucat 6-13 éves gyerek gyűlt össze a plébánián, hogy részt vegyenek a szalézi atyák és az animátorok által szervezett játéknapon. Velünk voltak barátaink is az egyik kurtyáni lakásotthonból.

A programok, melyeket korábban gondos előkészületek előztek meg, délután fél háromkor kezdődtek és egészen este hatig tartottak. Játéknapunk témája Sándor István szalézi testvér születésének centenáriuma (1914-2014) és Don Bosco élete köré épült. Célunk az volt, hogy játékos formában próbáljuk megismertetni a vortanú életének egy-egy mozzanatát.

Az ismerkedős játékok után két prenovícius – Péter és Marci – rövid

Megyei kitüntetés Csány Péter atyának

Vas Megye Közgyűlése március 14-én tartotta ünnepi megemlékezését Szombathelyen, ahol a hagyományokhoz híven kitüntetések adtak át azoknak, akik a megyéért tevékenykedve kiérdemelték ezt. A kitüntetettek között volt Csány Péter szalézi atya, a szombathelyi Szent Kvirin szalézi plébánia és rendház igazgató-plébánosa is. Sok emlékplakett talált gazdára a szombathelyi Megyeháza zsúfolásig megtelt dísztermében. A Himnusz és egy szavaltat után Kovács Ferenc megyei elnök mondott ünnepi köszöntőt, majd átadta a kitüntetések azoknak: „akikre példaképként tekinthetnek a munkahelyi közösségek, akik kiérdemelték Vas megye lakosságának az elismerését.” Kovács azt is elmondta, hogy van mire büszkének lenniük, van mire vigyázniuk, van mit gyarapítaniuk.

Csány Péter atya Kovács Ferenctől a „Vas Megye Önkormányzata Szolgálatért Ifjúsági Tagozata” elismerést vehette át. Gratulálunk!

Tavaszi játéknap résztvevői a kazincbarcikai plébánián

színdarabban készültek, melyben humoros formában adták át a gyerekeknek azt az üzenetet, hogy Sándor István a magyar ifjúságért áldozta az életét, ez az áldozat pedig nem volt hiábavaló.

A bevezető jelenet és a közös ima után a Kazincbarcikáról, Bánhorvátiból, Kurtyánból érkezett gyerekeket csapatokba osztottuk, majd elindítottuk őket az „állomások” felé.

Különböféle szórakoztató feladatok vártak rájuk: hagymakarikák felfűzése ropira, almák egymásra rakosgatása, ugróiskola, Sándor István és Don Bosco kirakók. Előkerültek az ügyességi játékok, ördöglakatok, gólyalábak, az egykereű biciklik – ezen a különleges napon mindenki található elfoglaltságot.

A csapatverseny után forró teával és egy kis harapnivalóval vendégtük meg a kicsiket. Közben megérkezett Robert atya és Domonkos atya a Don Bosco Iskola képviselőjében. Röviden bemutat-

Kazincbarcika – Keresztút szeretet-jogosítványért

koztak - meséltek munkájukról, a hazájukban zajló szalézi életről; bemutatták hazájuk (Lengyelország, Vietnam) nevezetességeit.

Az eredményhirdetés után süteménnyel kínáltuk a résztvevőket, remélve, hogy a szaléziakkal karöltve szereztünk nekik egy kellemes szombat délutánt. Búcsúzáskor a mosolygós arcok arról árulkodtak, hogy - Don Bosco szavait idézve - „lehet jól szórakozni Isten megbántása nélkül is.” Remek munka volt, örömmel, játékkal és szeretettel átszőtt vidám nap.

Barta Tamás

Keresztút ingyen jogosítványért – „Ingeny jogosítványt” szerezhettek április 12-én, virágvasárnap előtti szombaton az, aki eljött a kazincbarcikai Csónakázó tónál tartott keresztútra. A hagyományos keresztút szereplőit megszólaltató fiatalok mai kihívásokon, feladatokon elmélkedtek: hogyan követhetjük Jézust életünk útjain és keresztútjain.

A kedves és hozzáértő szervezést a cserkészek, különösen Józsné Anna, cserkész anyuka valósította meg. Részt vett rajta néhány tanár és diák a Szalézi Szent Ferenc Gimnáziumból, a plébániai fiatalok és idősek is többen eljöttek.

Mindenki kapott feladatot: volt, aki párbeszédet olvasott, volt, aki matricát, mások az állomások útjelző tábláit osztották, megint mások a keresztet, vagy a hangosító berendezést cipelték. A csoport énekelve vonult az állomásokhoz a hídon át, a horgászok között.

A végén mindenki megkapta a „szeretet jogosítványát”, amit Vitális Gábor atya sokaknak dedikált is. Még egy rövid zárójáték következett, amiben három válaszadó akarta meggyőzni a résztvevőket a saját válaszána helyességéről. Bár

ebben a játékban változó volt, kinek volt igaza, de kívánjuk, hogy Jézusban mindenki fedezze föl az Utat, az Igazságot és az Életet.

P. Andrásfalvy János SDB

Szépül a Szalézi Szent Ferenc Gimnázium udvara – A gimnáziumban tavaly fejeződtek be a felújítások, amelyek során kívül-belül megszépült az épület, most pedig az iskolaudvarra kerül térkő burkolat és a széles bejárati lépcső is megújul. Látva az épület és az iskolaudvar kontrasztját, az iskola vezetése kezdeményező lépéseket tett az udvar térkővezetésének érdekében. Az intézmény fenntartója, a Don Bosco Szalézi Társasága az iskola költségvetésében biztosította az udvar felújításához szükséges 7,3

millió forintos forrás döntő többségét, így márciusban megindultak a munkálatok. A lépcső teljes megújításához, kibővítéséhez szükséges 1,5 millió forintnyi kiegészítést az iskola alapítványa biztosította, így az összefogás révén megkezdődött, és tempósan folyik az udvar teljes megújítása.

A többszöri tárgyalásokat követően a megbízást a Szalézi Művek Kft. nyerte el, így a Kft. szakemberei és a Don Bosco Szakiskola tanulói dolgoznak az udvar csinosításán. A felújítást úgy tervezték meg, hogy a kiszélesített lépcső alkalmassá váljon arra, hogy az iskolai rendezvények alkalmával pódiumként szolgáljon. Az épület immár utolsó korszerűtlen részének megújítása április hónapban befejeződik, így a május 3-i ballagást már a megújult iskolaudvaron tarthatják. Külön öröm számukra, hogy a térkő elegáns szürke színe harmonizál az épület szürkéjével, a homlokzatok bordó árnyalata pedig az udvar közepére a kövezetbe tervezett szalézi logóban köszön majd vissza.

sagim.hu

ÚJPEST—MEGYER

Egyházközségi farsang – Kis és nagy gyerekek, ifjak és idősek, szórakoztak együtt, február 22-én délután az idei farsangon. A szervezők igyekeztek minden korosztály számára programmal kedveskedni. Mint szalézi plébánia azonban mégis arra tevődött elsődlegesen a hangsúly, hogy bevonjuk a fiatalokat és a gyerekeket az ünneplésbe. A bált, mindannyiunk öröme, Havasi atya üdvözlő szavai nyitották meg. Örültünk annak, hogy együtt szórakozhatunk, és azok is benéztek a bálba, akik nem tudtak hosz-

Újpest-Megyer – Farsang az oratoristákkal

szasan, vagy végig ott lenni, de szerettek volna mégis, kicsit belekukkantani a jó hangulatba. Akik nem tudtak részt venni, és azoknak, akik ott voltak, a jó emlék felidézéseként, a jelmezverseny ötletességéből egy kis ízelítő: volt százlábú, szemeteszsák, indián, Darth Vader a Csillagok háborújából és még több kedves kis jelmez. A gyerekek vetélkedői: lufi pukkasztás, pudingtetés bekötött szemmel, gumimaci keresése a tejszínhab alatt – igazán viccesre sikerültek. A vacsorához forralt bor és sütemény is volt. A hívek szorgalmas sütésének köszönhetően finomakat ettünk. Lelkesen tapsoltunk a fiataloknak, akik bátrak voltak és kis produkciókkal kedveskedtek a bál fényét emelve. Vida Marci gitározott nekünk, a Double Light táncos lányok, mint vendég jöttek el hozzánk táncolni, de készültek a mi fiataljaink is csoportos táncsal. Volt tombola is és erdélyi, görög és modern táncok tanulása.

Mi, megyeriek tudjuk, hogy mekkora áldás, ha fűtött az ifjúsági ház. Ez alkalommal nem csak a táncolóknak volt melegük, és emellett ettünk-ittunk, jót mulattunk. Várjuk a következő alkalmat az együtt szórakozásra. Ezúton is köszönjük a karmelita nővéreknek, hogy rendelkezésünkre bocsátották a helyet, az atyáknak és a szervezőknek a fáradságos szervező munkát, a díszítést és a takarítást. Köszönjük a tombola tárgyak lelkes adományait, és a hívek anyagi támogatását a bál megvalósulásához. Isten fizesse meg mindnyájuk áldozatát!

Papp Évi

ÚJPEST—CLARISSEUM

Ősbemutató a Clarisseumban – Magyarország egyik legnépszerűbb vokális együttese, a Szent Efrém Férfikar adott felejthetetlen, felemelő hangzású koncertet március 29-én este a Clarisseumban. A Liszt-díjas Bubnó Tamás vezetésével 2002-ben alakult együttes a Budapesti Tavasz Fesztivál programsorozat részeként lépett fel *Egytől tizenkettőig* című műsorával a számunkra különösen kedves templomban, Boldog Sándor István egykori szolgálatának helyszínén. A címválasztás és a 12 többszólamú motettából álló műsor arra a 12 templomra utal, melyben az év során Ybl Miklós építész előtt tisztelegve fellépnek a művészek.

A Clarisseum-beli fellépés azért volt különleges, mert az első az Ybl-templomok közül, ahol az együttes szerepelt ezzel a műsorral, így az ősbemutatója volt Bubnó Tamás: *Könyörülj rajtam, Isten* című tizenkét szólamú zsoltármotettájának.

Clarisseum – A Szent Efrém Férfikar tagjai Bíró Lóránt atyával

A koncertsorozat az Ybl-émlékév keretében 2015. január 22-én a Szent István-bazilikában ér véget.

B. Varga Judit

NYERGESÚJFALU

Termet nevezünk el Havasi atyáról – Március 25-én iskolánkban megrendeztük a már hagyományos *Landeskunde* nevű német versenyt. Nagy örömünkre szolgált, hogy Havasi József atya, korábbi tartományfőnök zsűritagként immár hetedik alkalommal megtisztelte versenyünket.

A vetélkedés kezdete előtt iskolánk tanárai, diákjai is felköszöntötték őt 85. születésnapján. Iskolánk igazgatójának kezdeményezésére ebből az alkalomból intézményünk 39-es számú tantermét, a mi osztálytermünket, Havasi József atyáról

neveztek el. Lux Ambrus igazgató úr szívből jövő szavai mellett, amelyek az iskolánk sorsát mindig szíven viselő egykori diáknak is szóltak, a 10.H osztály tanulói és osztályfőnökük, Tafferner Ingrid tanárnő meglepetéssel is kedveskedtek az ünnepeltnek: németül énekeltek születésnapra köszöntőt.

E l e -

kes Dóra

Nyergesújfalui diákok Erdélyben – A Szalézi-Irinyi Középiskolából tizenöten vettek részt április 9-12. között az „Iskola másként” programon az erdélyi Válaszúton. Az intézmény több éve ápolja a kapcsolatot a Kallós Zoltán Alapítvány szövány-magyar kollégiumával, amit a 2011-ben megkötött testvérintézményi megállapodás is megerősített. Az iskola diákjai évek óta karácsonyi

A fiatalok nagyböjti lelkigyakorlatát Salagala Rajesh atya vezette 2014. március 7-9. között Pélifydszentkereszten.

csomaggal kedveskednek a választúti gyermekeknek, a *Határtalanul!* pályázatok kapcsán az erdélyi körutak alkalmával több osztály is megismerhette már Válaszutat, a magyarság mentő missziót, a csodálatos múzeumot, Kallós Zoltánt, de diákjaink bekapcsolódtak a nyári táboroztatásba is. A lelkes segítőknek akkor, két évvel ezelőtt, választúti jutalomkirándulással ajándékoztuk meg. Tavaly pedig az animátorok tartottak rendhagyó „animátorképzést” a választúti „öregdiákoknak”. Most a képzésben részt vett animátorok egy része, valamint a kisanimátorok és a diákönkormányzat vezetői vehettek részt Válaszúton az „Iskola másként” programon.

Nem titkolt szándékunk, hogy az intézményeink közötti kapcsolat mélyítói és továbbépítői legyenek. Napi élményeiről részletes, képes beszámolót adtak közre az iskola honlapján.

Lux Ambrus igazgató

ÓBUDA

Közösségi Fórum – Virágvasárnap délelőttjén, április 13-án az óbudai rendház foci pályán a helyi szalézi munkatársi csoport fórumot szervezett az óbudai szerzetesi közösség körül tevékenykedő csoportok közreműködésével. Mottónk Jézus felszólítása volt: „*Menjetez ki ti is a szőlőmbe!*” (Mt 20,7) Az óbudai szalézi közösség is egy szőlőskert, amiben több fajta gyümölcs érlelődik, de vajon ismerjük-e a fajtákat, a mellettünk szüretelő társat, a közös célt és az előttünk haladókat, mint példának okáért a szalézi rend alapítóját, Don Boscót? Hogy tovább keressük a válaszokat és egymást jobban megismerjük, teremtettük meg ezt az alkalmat, ahol közössé-

günk 16 különböző csoportja jelent meg. Nagy szükségét éreztük ennek, mert az évek folyamán azzal a sajnálatos ténnyel szembesültünk, hogy a kápolnában létező csoportok nem ismerik egymást, nehézkes az újonnan érkezőket bevonni a már kialakult csoportokba, illetve a közeledni, szolgálni vágyó társaink nehezen találják meg hol is nyithatnak be a „szőlőbe”.

A január óta szerveződő fórum, azzal a céllal született meg, hogy a közösségek közti párbeszéd könnyebb legyen. Örömmel tapasztaltuk, hogy ez már az előkészítő egyeztetések ideje alatt gyorsan kialakult, mindenki meglepedésére. Közösségünk saját erejére akartuk felhívni a figyelmet: megjeleníteni, hogy a sok kisebb vállalás, egyének és csoportok hozzájárulása által meghatározódik közösségünk összetartó ereje. Nagyon fontosnak érezzük, hogy jelle válhassunk a világban, Isten országának építését tudatosan tegyük! Ennek megélésében segíthet egy ilyen esemény, ahol megmutatkozik a közösséghez tartozás öröme, s ez az öröm remélhetőleg átragad a még kereső társainkra is.

Csoportjaink színes programmal készültek, s várták a virágvasárnapi misék után a híveket, akik szórólapokat is vihettek magukkal, érdeklődésüknek megfelelően. A baba-mama klub, a családos közösségek, a gyerek csoportok és a cserkészcsapat játékokkal, kézműves foglalkozásokkal invitálták asztalaikhoz az érdeklődőket. A zenekarok, kórusok, a leány schola, az animátorok és a nyugdíjas klub asztalainál megismerkedhettünk a tagokkal, sok fénykép és élménybeszámoló adott ízelítőt az együtt töltött alkalmakról. Nem maradtak el a ministránsok,

szalézi atyák és testvérek, szalézi munkatársak sem. Kiemelt programunk, a reggeliztetés és korrepetálás „próbareggelivel” készült. Imaháttérét (mások mellett) adja a Rózsafüzér társulat és az Irigalmasság órája. A szalézi lelkeségi irodalmat pedig a Don Bosco Kiadó kiadványaiból ismerhettük meg. Egyik legszebb gyümölcse az összefogásnak, hogy elkészült az „imaszándék doboz”, ami a templom bejáratánál került kialakításra. A ládába bedobott imaszándékokat minden pénteken kivesszük, és szétosztjuk közösségünk csoportjai közt, akik a megjelölt szándékért imádkoznak egy héten keresztül. Így szeretnénk erősíteni közösségünk imaéletét és összetartozását. Ezen a délelőttön az összefogás első „gyümölcsválasztéka” került közszemlére. Szándékaink szerint évente ismétlődő esemény lehet ez fórum. De bízunk benne, hogy az évközi együttműködés - a személyes kapcsolatok megerősödése révén - Istennek tetsző módon fogja Óbuda nagyobb közösségét szolgálni.

Rácz Zs. Enikő és Bángi-Magyar Anna

PÉCSI

Bezártunk – Szomorú szívvel, de be kell jelentenem: a 17 éve működő Pécsi Don Bosco Napközi hely hiányában megszűnt működni. A püspökség építkezése kapcsán átalakításra került, más funkciót kapott régi helyünk, számunkra pedig nem jutott másik. Sok-sok utánajárás, próbálkozás után fel kellett adnunk régi profilunkat, de mivel szalézi lelkesületünk töretlen maradt, új lehetőség után néztünk. Március 25. óta új körülmények között szolgálunk. Önállóságunkról le kellett mondanunk, de felajánlott munkánkat elfogadta a külvárosi, egy éve egyházi tulajdonban lévő Néri Szent Fülöp Általános Iskola, ahol délutánonként az 1. és 2. osztályban segítünk a házi feladatokat elkészíteni, és felügyeljük az udvari játékokat. Naponta hárman vagyunk jelen a régi nevelői gardából. Mind a tantestület, mind a gyerekek hamar elfogadtak bennünket, kezdünk a szülőkkel is barátkozni. Sajnos, az iskola nyáron zárva tart, tehát nyári oratóriumot nem tarthatunk. Törjük a fejünket, hogyan tarthatnánk együtt nyáron is kisebb kirándulásokkal a nagyon is rászoruló gyerekeket. Sajnáljuk, hogy a régi gyerekeinknek, akik a mai napig rendszeresen föl-föl kerestek bennünket, egyik-másik már saját gyermekével, már nem tudunk lehetőséget biztosítani a találkozásokra. De azért nem adjuk fel, történhetnek még csodák. Hálát adunk az elmúlt 17 évért, és reménykedünk a jövőben.

Mezey Klára

Óbuda — Közösségi Fórumot tartottak virágvasárnap

Emlékezés Matkovics János szalézi misszionáriusra

Szülőhelyén, Markotabödögén tartották megemlékezést február 9-én, vasárnap Matkovics János szalézi misszionáriusra, aki hetven éve, 1944. február 2-án tragikus módon vesztette életét Kínában. A szentmisét Ábrahám Béla szalézi tartományfőnök mutatta be.

Matkovics János szülőfalujában, a győr-sopron-megyei 500 fő Markotabödögén halálának hetvenedik évfordulójára emlékeztek, aki nem csak a magyarországi, hanem világviszonylatban is az első szalézi misszionáriusok közé tartozott, akik Kína fő területén próbáltak evangelizálni. Kisapoként Péliföldszentkeresztben hallott Kirschner Antal atyától az ottani missziókról, őt követve indult el 1928-ban Kínába, majd teológiai tanulmányait Hong Kong-ban fejezte be, ahol 1935-ben pappá szentelték.

Markotabödögén emléke él, az ünnepségen részt vettek rokonai és a falu többsége. Ferling György plébános és a polgármester meghívására Ábrahám Béla szalézi tartományfőnök atya tartotta a vasárnapi szentmisét, ünnepi beszéddel, a templom bejáratánál álló emlék márványtábla megkoszorúzásával.

Az evangélium összecsengett a misszionárius életének emlékével: „*Ti vagytok a föld sója*” - keresztelésünk nem egy múltbeli esemény, hanem mint Isten Országának örökösei, aktív szerepe van jelen életünkben, mindennapos feladatot is állít elénk, hogy lássák az emberek, nem azért vagyunk keresztények, amit mondunk, hanem amit teszünk. Ezért másokat is el kell vezetnünk az üdvösségre, mint ahogy Matkovics atya tette. Vállalta a távoli kínai kultúra megismerését, hogy nekik hirdethesse az evangélium örömhírét - emelte ki szentbeszédében Béla atya. A plé-

bános atya kikereste a keresztelési anyakönyv János atyáról szóló bejegyzését és a keresztelő kút mellé kihelyezte. Örömmel láttuk, hogy szabályosan feltüntették benne, hogy szerzetesi fogadalmat tett a szaléziaknál.

Nagy szegénységet, nélkülözést éltek meg akkoriban a II. világháború alatt, de ő a legalapvetőbb szükségleteiről is lemondva próbált segíteni a szegényeken, betegeken. Mivel minden külföldit rossz szemmel néztek, főleg az európaiakat, akik az ellenséges japánok szövetségesei voltak, így az ő életét sem kímélték: amikor beteg rendtársának élelmet és gyógyszert vett a legközelebbi nagyvárosban, majd éjjel gyalogosan útnak indult, rablók támadtak rá, kifosztották és brutálisan megölték. Mindössze harminchét éves volt, kilenc éve pap.

Később a korábban szintén Kínában vértanúhalált halt, ma már szentté avatott Callixtus Caravario szalézi vértanú mellé temették.

T. Nádudvari Géza SDB

Falka József szalézi atya emlékezete

Emlékkiállítással és hálaadó szentmisével emlékeztek Falka József szalézi szerzetes papra Mogyoródon halálának 20. évfordulója alkalmából a mogyoródi Szent Mihály plébániatemplomban 2014. február 15-én, szombaton. Falka József szalézi szerzetes 50 éve érkezett Mogyoródra és 20 éve hunyt el. Egészséges székely humorú ember volt, Erdélyben, Baczán született. Az elemi iskola elvégzésével, 1931-ben, öccsével

együtt Esztergomtáborba került, majd onnan Szentkeresztre novíciusnak. 1937-ben tett fogadalmat, 1947-ben szentelték. 1950 után kántorként és hitoktatóként működött előbb Cinkotán, majd 1964-től haláláig, 1994-ig Mogyoródon.

Kiváló zenei tehetség volt. Budapesten elvégezte a Zeneakadémiát. Zenekara a rádióban is szerepelt, templomi hangversenyeivel országos hírnévre tett szert, és bár a rendek működésének betiltása után

Magyarországon nem működhetett, de külföldön jól ismerték és elismerték tevékenységét, előadták szerzeményeit.

A mogyoródi emberek lelkében Falka József atya mély nyomot hagyott. Hosszú évek távlatából még ma is hálával emlékeznek rá, hiszen sokat tett a falu hagyományainak megőrzéséért is. Bár szerzetesi közösségben nem élhetett, a tiltás ellenére megmaradt szerzetesnek, a hívekből bensőséges, hitben gyökerező közösség mintáját formálta meg. A szalézi munkatársak máig igyekeznek követni munkásságát.

A mogyoródi templomi kórus indítványozta, hogy a templom előtti teret Falka Józsefről nevezzék el.

A kiállításon az iratoktól és értékes kottáktól kezdve a személyes jellegű tárgyakon, képeken és számos újságcikken át az atya lelki naplójáig sok minden látható. A rengeteg diát - Falka atya hagyatékának részét - az énekkarosok digitalizálták, így folyamatos vetítés során megtekinthetőek. Sokan ismerik fel gyerekkori önmagukat a megelevenedő régi felvételeken. Tóth József Miklós plébános elmondta, hogy a kiállítást a mogyoródiak szeretnék szeptemberben a Templomok éjszakáján újra megrendezni, hiszen ez az év Falka atya Mogyoródra érkezésének ötvenedik évfordulója is.

A szalézi múltból merítve

Nyolcvan éve avatták szentté Bosco Jánost

1934. április 1-jén, a Szentév húsvét vasárnapján XI. Piusz pápa ünnepélyesen szentté avatta Bosco Jánost. Negyven évnél hosszabb időn át vizsgálták az életét, gondosan áttanulmányozták szavait, írásait, tetteit, de még azok okait és szándékait is. Kötegre terjedő okiratokkal igazolták hősiességét, hitét, reményét, szeretetét, okosságát, igazságos voltát, állhatatosságát, erejét, mértékletességét, egyéb erkölcsi erőit. Két csodát vizsgáltak meg és hagytak jóvá, ezzel lehetővé vált a szentté avatás.

Az Úr Jézus Don Bosco működését már kilenc éves korától fogva természetfölötti beavatkozással szabta meg, változatos életeseményeinek a hullámai egyetlen egy cél felé hömpölyögtek: *Da mihi animas — Adj nekem lelkeket!* Ez a vonzerő, amelyet a szívekre gyakorolt, szentté avatása alkalmával is megnyilvánult, hiszen az esemény 300 ezer embert vitt Rómába, és töltött el a szentek közösségének élő, termékeny tudatával, Torino városában pedig április 8-án 110 püspök főpapi mitrája hajolt meg a szegény pap előtt.

Az egyszerű, kopott ruhájú Don Bosco, akárcsak halandó életében, ismét bevonult a palotákba, az iskolákba, a műhelyekbe; maga köré gyűjtötte az ifjúságot az utcán, az egyesületekben, a sporttele-

peken. Örök helyet biztosított neki XI. Piusz pápa csalhatatlan szava a bazilikák, a dómok, a templomok és kápolnák oltárain, hogy a saját személyén keresztül Krisztushoz vonja a lelkeket.

Húsvét hétfőjén a római Kapitólium Július Cézár-termében tartottak Don Bosco emlékére ünnepélyt az olasz állam hivatalos képviselői, akik az Egyház és az olasz állam kibékítésének apostolát ünnepelték benne.

Don Bosco szentté avatásához a húsvét előtti három napon száznál több nagy zarándokcsapat érkezett Rómába. Sok zarándok autón jött, a menetrendszerű vonatok mind a szokottnál kétszerre több kocsival közlekedtek s mégis ezeken fölül még 68 különvonatra volt szükség.

XI. Piusz pápa külön kihallgatáson fo-

gadta a Szalézi Családot, még pedig a megjelentek nagy számára való tekintettel — voltak vagy 60.000-en, akik a Vatikán egyik csarnokában sem fértek volna el — a Szent Péter-bazilikában. Papok, Segítő Szűz Mária Leányai, diákok, szalézi növendékek, munkatársak gyülekeztek a középhajóban egymástól elkülönült csoportokban. Ott volt e nagy családban Hlond bíboros-érsek, 15 érsek és püspök, köztük Mikes János gróf szombathelyi püspök is.

Torino városa április 5., 6. és 7. napján ünnepélyes triduummal készült arra a nagy diadalünnepre, amellyel április 8-án ülte meg nagy fia megdicsőülését, akinek emléke a világ egyik leglátogatottabb zarándokhelyévé tette Piemont ősi városát. Az ünnepi program fénypontja az a

körmenet volt, amelyben megdicsőült Szent Atyánk áldott hamvait hordozták körül a város főbb útvonalain. A vezetőség egy ideig habozott, hogy négyórás körmenetre vigye szakadó esőben emberek százezernyi tömegét, de az esőről mintha tudomást sem vettek volna az ünneplők.

Ajándék a Szentatyának

A szenttéavatás után a szaléziak egyetemes főnöke szokás szerint az új szent ereklyéjét nyújtotta át a pápának, és pedig Bosco Szent János ötödik hátsigolyáját. Az ereklyetartó közepén, ami a milánói Beato Angelico-művésziskola értékes munkája — trónol az új szent főnséges alakja. Don Bosco éppen a szeretet szentségét nyújtja két fiúnak; a másik két isteni erényt, a hitet és reményt mellékalakok ábrázolják.

Ünneplés Magyarországon

Itthon, Magyarországon is fényesen megünnepezték a nagy eseményt, Don Bosco nevéből visszhangzott a magyar főváros is. Novák János tartományi titkár a következőket jegyezte fel:

„E napon, Szombathelyen Grósz József győri segédpüspök felszentelte azt a kétmázsás, szépszavú harangot, melyet Bosco Szent János tiszteletére Szabó István dr., városi főügyész és neje ajánlékoztak a Szent Quirin plébániának.

Április 29-én munkatársaink, jötevőink és intézeteink a budapesti Szent István bazilikában mutatták be hódolatukat Bosco Szent Jánosnak Rotta Angeló pápai nuncius, nagyszámú világi és szerzetes papság, a főváros számos előkelősége, zárdája és iskolája részvételével. Dr. Serédi Jusztinián bíboros főpásztor ünnepi szentmisét pontifikált Mészáros János dr., érseki helytartó és Martin Aurél pre-

látus urak segédletével. A mise alatt Zadavec István püspök úr mondott méltató beszédet. Jó hatás váltott ki a felvonuló szalézi kisklérus 40 tagja bíbornoki ruhájával.

Az új Szent tiszteletére rendezett budapesti ünnepség Szombathelyen folytatódott. Itt háromnapos bevezető ájtatosság után Mikes János gróf, megyéspüspök pontifikált ünnepi szentmisét június 17-én. Délután a kötél-táncos kis Bosco János megjelenítésével az ifjak előadták D'Auxerre Leó a *Hűséges szolga* című színdarabját.”

Don Bosco szentté avatásának évében két új szalézi intézet nyílt meg hazánkban: Balassagyarmaton az egyik, Mosonmagyaróváron pedig a másik.

Forrás: P. Novák János SDB - Tartománytörténet, Szalézi Értesítő 1934 évf.

Az ereklyetartó

Eredeti archív felvételek Don Bosco szentté avatásáról

Elhunyt Szántó Klára

A mindenki által szeretett Klári néni február 19-én, 101 éves korában szentségekkel megerősítve megtért a Teremtőhöz. Hamvai március 8-án a káposztásmegyeri Szentháromság Plébánián kerülnek örök nyugalomra.

Szántó Klári néni Bécsben született 1913-ban, majd néhány év múlva családjával Újpestre költözött. A Clarisseumban a nyomdában dolgozott, ahol közvetlen munkatársa volt a 2013-ban boldoggá avatott Sándor István szalézi szerzetesnek.

Munkatársi

lelkigyakorlat

2014. szeptember 11–14.

Péliföldszentkereszt

Vezeti: P. Havasi József SDB

Jelentkezés Krammer Máriánál

Telefon: +36- 1-276-33-60, mo-

bil: +36-20-955-28-23

E-mail: semegima@freemail.hu,

Levelezési cím: 1213 Budapest,

Erdősor utca 190.

 **Animátor találkozó
Mogyoródon**

Kiadja a Don Bosco Szalézi Társasága 4700 példányban, belső terjesztésre. Felelős kiadó: Depaula Flavio és Vítális Gábor

Cím: 1032 Budapest, Bécsi út 173.; telefon: (1) 453 22 77; e-mail: sdbung@mailbox.hu; honlap: www.szaleziaik.hu

Szerkesztő: Lengyel Erzsébet SC; e-mail: le@szaleziaik.hu; lektor: P. Ábrahám Béla SDB

Tördelés és nyomdai előkészítés: TipoMix Bohner Ferenc

A címlapon: Don Ángel Fernández Artime SDB rendfőnök

Készült a Szalézi Művek Kft. kazincbarcikai nyomdájában; felelős vezető: Kőszeghy Balázs +36 20 406 9340

A szerkesztőség minden esetben fenntartja a beérkezett hírek, tudósítások, cikkek szerkesztésének, valamint a beküldött anyag meg nem jelentetésének jogát.